

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 02-01-2019

Iki 110-ojo DRAUGO gimtadienio liko 160 dienų

Įkvepianti Lozoraičių dvasia

RASA KAZLAS

Šimtmečio diplomatų šeima,
užauginusi Vilties prezidentą

Dar nuo praėjusio amžiaus iškilios ir Lietuvos istorijoje gilų spaudą palikusios Lozoraičių šeimos pavardė nuolat mirgėjo pirmuose „Draugo“ puslapiuose. Stasys Lozoraitis, vyresnysis, Nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministras, vėliau nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras pasiuntinybėje Romoje „Villa Lituania“, dar vėliau Lietuvos diplomatinės tarnybos šefas egzilyje, buvo aukščiausias legalus valstybės pareigūnas *de jure*. 1940 m. pabaigoje Prezidento A. Smetonos paskyrimu S. Lozoraitis, vyresnysis, išeivijoje prezidento pavaduotojo ir Ministro Pirmininko pareigas ėjo iki mirties 1983 m.

Tuo metu, kai Lietuvos žemę trypė okupantai, „neokupuotas“ diplomatas Stasys Lozoraitis, jaunesnysis, tėvo pavedimu tampa pasiuntinybės Washingtone patarėju. Nors tuo metu S. Lozoraitis, jaunesnysis, dirbo Vatikane, kur ėjo Lietuvos atstovo pareigas prie Šv. Sosto, jis persikėlė gyventi į JAV, kur prisijungė prie Lietuvos diplomatinės tarnybos ir tapo abiejų šių atstovybių pasiuntiniu.

– 10 psl.

Jurga ir Paulius Jurkevičiai – Italijos užsienio spaudos asociacijos nariai. Įgyti pagarbą ir dėmesį mažos valstybės žurnalistams nebuvo lengva.

ŠIAME NUMERYJE:

Kaip išgyvenome arktinį
Čikagos šaltį – 3 psl.

Lietuviško kaimo personažai atgis
Amerikos didmiestyje – 5 psl.

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

IEVA: nuotaiką kuriu spalvomis

LAIMA APANAVIČIENĖ

Vasario 23 d., šeštadienį, 2 val. p. p. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) atidaroma pirmoji personalinė levos Bagdonės paroda „Visions“. Kviečiame susipažinti su jaunąja menininke.

– Sveikiname Jus su pirmąja paroda. Kokios nuotaikos jos laukiant?

– Dėkui, labai džiaugiuosi turėdama tokią nuostabią galimybę savo pirmąją parodą surengti Čiurlionio galerijoje. Ir labai tuo didžiuojuosi. Galiu pasakyti, kad ne tik parodos laukiu, bet ir aktyviai jai ruošiuosi – vis dar tapau paveikslus ir noriu parodyti jų kuo daugiau ir kuo įvairresnių. Yra buvę dienų, kai „neišlindau“ iš pižamos, nes atrodė, kad neturiu tam laiko – juk reikia dirbti. Esu žmogus, kuris, kai dega kažkokia idėja, tai su ja keliausi, gulasi, daro kasdieninius darbus, kartais net pamiršdamas, kad egzistuoja realus pasaulis. Tačiau nuotaikos labai pakilios. Pasiruošimui atiduodu visą save.

Ieva Bagdonė.

Asmeninio albumo nuotr.

– Kokius darbus pamatys į parodą atėję žiūrovai?

– Esu abstraktaus ir komercinio meno mylėtoja. Kai kurie mano darbai šiek tiek primena koliažą, tačiau tai tiesiog mano stilistika. Pati esu aistringa Andy Warhol gerbėja, taip pat be galo žaviuosi Claude Monet darbais, Henri Matisse drastiškais spalviniais sprendimais bei Van Gogh impresionistiniais potėpiais. Labai didelės įtakos

mano meilei funkciniam bei grafiniam dizainui turėjo Bauhaus judėjimas, kilęs ir gyvavęs Vokietijoje. Kai kurių pamintų menininkų stilistinius atgarsius žiūrovas pamatys ir mano darbuose. Negaliu pasakyti, kokiai epochai savo kūrybą priskirčiau, tačiau galiu pasakyti, kad mano paveiksluose yra daug fantastikos elementų ir personažų bei dvasinio (bet ne religinio) pobūdžio turinio.

– 4 psl.

PRISIMINKITE DRAUGĄ SAVO TESTAMENTE

www.draugas.org/palikimai

Tel. 773-585-9500

GANYTOJO ŽODIS

Šv. Ignaco sekėjų Lietuvoje pedsakais

KUN. ALGIS BANIULIS SJ

Kaip žinome, 2019 metai Lietuvos Seimo paskelbti Jėzuitų metais. Valstybiniu mastu toks minėjimas neskelbiamas atsitiktinai. Tai nulėmė ne vien jėzuitų misijos 450 metų įsikūrimo Lietuvoje jubiliejus, bet ir nuveikti darbai dvasiename ugdyme bei švietime.

Vos atvykę į Lietuvą, jėzuitai iškart įsteigė kolegiją, vėliau peraugusią į Vilniaus universitetą. Jėzuitai pirmieji ėmė vesti rekolekcijas ir vykdyti misijas nuošaliuose kaimuose. Jie nepasitenkino tik veikla Vilniuje, bet sukūrė ištisą tinklą vidurinio ir aukštojo mokslo, muzikos mokymo institucijų, taip pat vaistinių tinklus. Jie propagavo ugdymą per meną, tam panaudodami dramos bei baleto spektaklius. 1570 m. Vilniaus kolegijos atidarymo proga buvo suvaizdintas pirmasis spektaklis Lietuvos istorijoje – „Herkulis“, o XVIII a. viduryje jėzuitų teatre buvo statomi ne tik dramos veikalai, bet ir baletas.

Jėzuitai įsteigė pirmąją observatoriją, kurios veiklą į pasaulines aukštumas iškėlė Martynas Počobutas (1728–1810). Albertas Vijūkas-Kojalavičius (1609–1677) parengė ir išleido pirmąją Lietuvos istoriją. Konstantinas Sirvydas – pirmąjį lietuvių kalbos žodyną, arba tiksliau – „trijų kalbų žodyną“ (lotynų–lenkų-lietuvių). Zigmantas Liaukšminas parašė pirmąją muzikos vadovėlį. Jėzuitai išlaikė produktyviausią Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės spaustuovę, kuri gyvavo nuo XVI a. pabaigos iki XIX a. Joje buvo spausdinamos knygos lenkų, lietuvių ir kitomis kalbomis.

Per visą 450 metų laikotarpį jėzuitai matė ir išgyveno visko. Bet, kaip sakoma, „Dievą mylintiems viskas išeina į gerą“. 1940 m. sovietams okupavus Lietuvą, vienuolynai buvo uždaryti, turtas – nacionalizuotas, mokyklos uždarytos, o vienuoliams uždrausta dirbti švietimo įstaigose. Vokiečių okupacijos metais jėzuitų veikla buvo atgaivinta, tačiau 1944 m. prasidėjo antroji sovietų okupacija, ir jų veikla vėl buvo uždrausta. Nemažai

tėvų jėzuitų buvo ištremta į Sibirą ir ten jų palaikus priglaudė svetima žemė. Kiti jėzuitai pasklido po parapijas, vadovavo rekolekcijoms, rengė ir platino „Katalikų Bažnyčios kroniką“. Jėzuitų keliai nusidriekė per Baltarusiją, Ukrainą, Sibiro platybes, kur dar buvo išlikusių vokiečių katalikų tremtinių palikuonių. Vėliau, sugriuvus sovietų valdžiai, tai leido įkurti Rusijoje nepriklausomą Jėzuitų regioną, kurio narių daugumą sudarė Lietuvoje pagrindyje naujokyną baigę jėzuitai. Vakaruose atsidadę jėzuitai savo namus įkūrė Čikagoje, jie dirbo sielovados srityje, knygų leidyboje, leido mėnesinį žurnalą „Laiškai lietuviams“.

Nuo 1931 m. jėzuitai dirbo tarp lietuvių emigrantų JAV, Australijoje, Kanadoje – pvz., Montrealyje pastatė Aušros Vartų bažnyčią ir įkūrė parapiją, taip pat jie dirbo Urugvajuje, Brazilijoje, Italijoje. 1948 m. jėzuitai įkūrė savo namus Čikagoje, vėliau įsteigė ir pastatė Jaunimo centrą, kuriame būrėsi ir veikė daug lietuviškų organizacijų. O nuo 1989 m. iki šiol lietuviai jėzuitai apaštalauja Palaimintojo Jur-

gio Matulaičio misijoje Lemonte. Ši misija yra įkurta Lietuvos jėzuitų provincijos. Paskutinė Lietuvių jėzuitų misija Rygos vyskupo kvietimu prieš 5 metus buvo įkurta Rygoje.

Džiaugiuosi su jumis galėdamas švęsti gražų Lietuvos jėzuitų veiklos jubiliejų. Tačiau ne tik džiaukimės 450 metų jubiliejumi, bet kartu melskime Dievą tolimesnės palaimos jėzuitų veiklai.

Galimai rasti ankstyvieji J. Basanavičiaus eilėraščiai

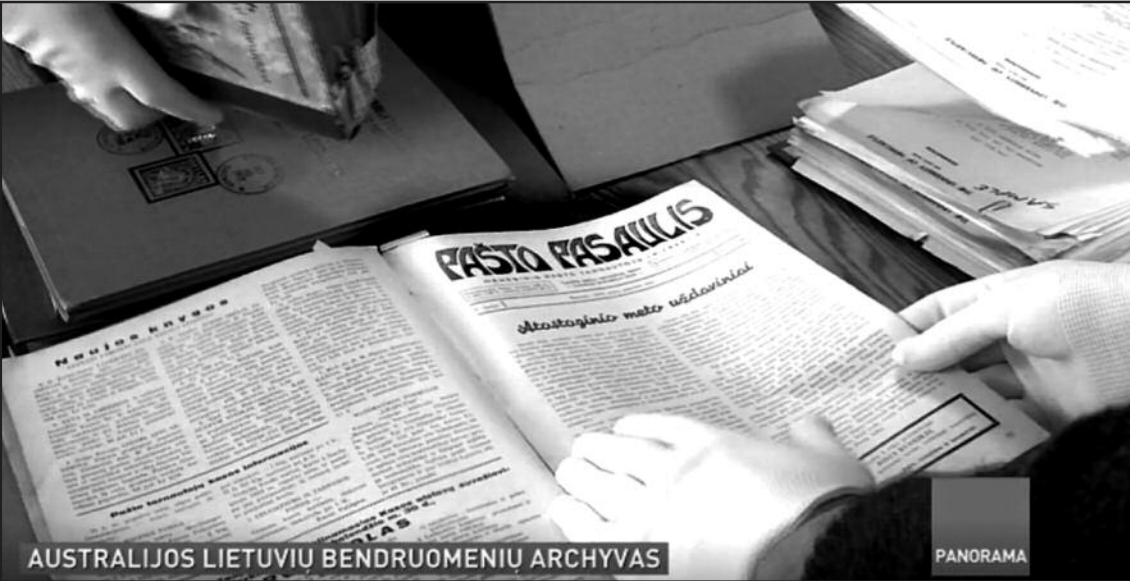

Iš pastarųjų metų kelionių po Australiją atvežtas ir daugiausia mįslių užminęs eksponatas – sąsiuvinis, kuriame, tikėtina, ankstyvieji Jono Basanavičiaus eilėraščiai, tačiau tai dar reikės įrodyti po kelerių metų tyrinėjimo.

Pirmą kartą Lietuvos literatūros ir meno archyvo direktorius J. Blažiūnas Australijos lietuvių bendruomenėse Sydney, Melbourne, Adelaidėje lankėsi prieš kiek daugiau nei metus. Tuomet į archyvą atvežta pirmoji siuntos dalis: bendruomenėse sukaupti dokumentai, nuotraukos, laiškai. Dabar archyvą pasiekė antroji.

Tarp visų dokumentų, kaip vieną netikėčiausių radiinių J. Blažiūnas įvardija sąsiuvinį. Jame – ranka rašyti eilėraščiai su nurodyta jų užrašymo vieta ir data. Būtent tai labiausiai sudomino ir užminė mįslę.

„Istorija tokia, kad rankraštuką Sydney radome bibliotekoje, apatinėje lentynoje, visi buvo jį pamiršę. Ten ša-

lia buvo Danutės Giedraitytės dokumentai, eilėraščiai, datos ir miestai, kur visa tai užrašyta, pavyzdžiui, Lukšiai 1913 metai, Maskva 1910, yra Charkovas, Raseiniai. Svarstėme, ar tai nurašyti tekstai gal? Kuo tai įdomu, Lukšiuose tuo metu mokytojavo J. Basanavičius. Čia toliau lauks tyrimai, reikės palyginti jo raštą”, – sako J. Blažiūnas.

Australijos lietuvių bendruomenių archyvas Lietuvos literatūros ir meno archyve bus nagrinėjamas dvejus metus.

LRT.lt

Literatūros ir meno archyvo darbuotojai trečius metus vykdo programą – keliauja į lietuvių diasporas Australijoje bei Pietų Amerikoje ieškodami vertingų dokumentų ir gelbėdami juos nuo išnykimo. Pasak archyvo vadovo Juozapo Blažiūno, bendruomenės vis mažiau aktyvios, palaikančių bendruomenių veiklą vis mažiau, todėl daug dokumentų tiesiog išmetami.

www.draugas.org

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

[Kanadą] – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

[Lietuvą paprastu paštu] – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

[Kanadą] – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

[Lietuvą] – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija – skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė, audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –

Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –

Jonas Kuprys

Korektorė –

Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Redaktorė Virginija Petrauskienė

ŠEŠTADIENIO POKALBIAI

Arktinis šaltis davė naudingų pamokų

Sausio 30-toji, trečiadienis, įeis į Čikagos meteorologinių stebėjimų istoriją. Tą dieną daugelis nekėlė nė kojos iš namų. Jos laukdami, baimingai klausėmės iš televizorių ekranų sklindančių patarimų, kaip elgtis sulaukus poliarinio šalčio, kuris Čikagą ištiks antrą kartą per visą šio miesto oro temperatūrų stebėjimo istoriją. Buvo pranešama, kad tuomet termometro stulpelis rodytų minus 30 laipsnių C, o žvąbus Čikagos vėjas tą šalčio pojūtį sustiprins kone dvigubai... Vieni rengėmės deramai sutikti tą dieną, nekelti kojos iš namų, kiti tyliai pasišaipėme iš šios visuotinės amerikiečių baimės: juk Lietuvoje mums teko patirti ir ne tokių šalčių...

Ir vis dėlto, trečiadienį Čikagą užgriuvęs meteorologų žadėtas šaltis parodė ne tik savo jėgą, daugeliui suteikė ne pačių maloniausių patirčių, be to, atskleidė ir tai, kaip mes rūpinamės vieni kitais. Michigano gubernatorė Gretchen Whitmer priminė, kad gamtinės grėsmės akivaizdoje svarbiausia yra žmonių saugumas. Daugelis darbdavių pasirūpino, kad jų dar-

buotojai galėtų dirbti nekeldami kojos iš namų: virtuali erdvė tam suteikia nemažai galimybių. Valdžia padarė ką galėdama, kad speiguotą dieną ar vakarą lauke atsidūręs žmogus rastų užuovėją. Mieste visą parą važinėjo šildomi autobusai, veikė bibliotekos, į kurias buvo galima užėiti sušilti net ir naktį, o kai kurios religinės organizacijos kvietė užsukti į jų šventyklas ir pasiūlyti ten nemokamai dalijamą maistą. Greitai pasklido žinia apie tai, kad kažkoks nežinomas geradaris sumokėjo už 70 Čikagos benamių nakvynę viešbutyje. „Illinois Tollway“ darbuotojai budėjo visą parą, kad galėtų padėti dėl šalčio ar kitų priežasčių greitkelyje sugedusių automobilių vai-

ruotojams. Buvo atšaukta beveik 3 000 lėktuvų skrydžių, o geležinkelio kompanija „Armtrak“ sustabdė traukinių eismą.

Mūsų „Šeštadienio pokalbio“ pašnekovai sutiko papasakoti, kaip jiems sekėsi išgyventi šalčiausią Čikagos dieną.

Ieva Dilytė, LR Užsienio reikalų ministerijos generalinio konsulato Čikagoje darbuotoja:

Čikagoje dažnai pasitaiko šaltų ir sniegingų žiemų, bet tokių šalčių per pastaruosius dešimtį metų čia dar nebuvau mačiusi. Trečiadienio rytą atsikėlę stebėjome apšerkšnius langais ir iš vidaus apšarmojusią durų spyna. O pabandžius iškišti nosį į lauką, speigas iš karto ėmė taip svilinti, kad kuo skubiau teko uždaryti duris. Kadangi jau iš anksto sekėme informaciją apie laukiamus arktinius šalčius, tai jiems sutikti šiek tiek pasiruošėme: savo namuose izoliavome lauko duris, į šaltesnius būsto kampus pastatėme elektrinius šildytuvus, pakeitėme vėdinimo filtras, atidarėme spinteles ir nakčiai palikome lašantį čiaupą, kad neužšaltų vamzdžiai. Mūsų namų sistemos veikė puikiai, bet girdėjome, kad tą dieną buvo atvejų, kai dėl šalčio sukeltų gedimų žmonės liko be šildymo, elektros ar interneto ryšio. Socialinėje erdvėje buvo dalijamasi liepsnomis šildomų Čikagos traukinių bėgių nuotraukomis ir garuojančio Michigano ežero vaizdais.

Dažnai tokiais atvejais, kai artinasi ekstremalios orų permainos, vietinė žiniasklaida yra linkusi šiek tiek perlenkti lazda. Todėl į tokias prognozes neretai žiūriu skeptiškai. Tačiau šį kartą Čikagos orų prognozė pasitvirtino: buvo labai šalta. Tą dieną atrodė, kad visas miestas sustojo. Daug Čikagos institucijų, net ir prekybos centrų nedirbo. Mokyklos dėl ekstremalių orų sąlygų irgi neveikė, todėl mūsų pirmokas sūnus, be abejonės, labai džiaugėsi. O man teko

tą dieną likti namuose ir iš ten dirbti savo įprastą darbą. Po darbų su sūnumi atlikome su šalčiu susijusių mokslinių bandymų: lauke padėjome vandens pripildytų balionų, kiaušinių, vaisių ir stebėjome, kaip šaltis veikia tuos objektus. Kartu rūpinomės prie namų atskrendančiais paukščiais. Kieme pabėrėme sėklų ir stebėjome, kiek ir kokių paukščių atskris pasistiprinti.

Ši diena man buvo ištis ypatinga, nes trečiadienį dar švenčiau ir savo gimtadienį, kuris tikrai buvo šalčiausias iš visų iki šiol sutiktų. Bet šalčio dėka galėjau šią dieną daugiau laiko praleisti su savo šeima, o tai ir buvo pati geriausia (ir šilčiausia) gimtadienio dovana.

Asta Katulytė-Vasiliauskas, klinikinės farmacijos specialistė:

Tikrai nesitikėjau, kad šaltis mūsų šeimai sukels tiek problemų. Šiek tiek ironiškai žiūrėjau į visokius išankstinius gąsdinimus ir patarimus, kaip pasitikti tą pavojingą oro permainą. Man atrodė, kad Lietuvoje esame patyrę panašių šalčių ir niekas dėl to labai nekeldavo išankstinio triukšmo. Man buvo keista matyti, kad kolegų pasiėmė po dvi atostogų dienas, kad trečiadienį ir ketvirtadienį galėtų likti namuose. Tačiau pati trečiadienį iš ryto atsikėlus supratau, kad be reikalo šaipiausi. Mes pamatėme, kad namuose iš kranų nebėga vanduo. Jis per naktį užšalo vamzdžiuose. Tai jau buvo nebejuokinga. Mūsų šeimoje auga maža dukrytė, todėl nelabai įsivaizdavome, kaip reikėtų nors dieną gyventi be vandens. Be to, kirbėjo baimė, kad nebūtų sprogę vandentiekio vamzdžiai. Tuomet problemų dar padaugėtų. Išsigandę puolėme šildyti tuos vamzdžius – vaikiškai – su plaukų džiovintuvu pūtėme karštą orą. Paskui atvažiavo uošvis, atsivežė kažkokios įrangos. Pavyko atšildyti šalto vandens vamzdį, bet karšto

vandens vis dar neturime. Vėliau iš bendradarbių sužinojau, kad daugelis turi specialius elektrinius šildiklius, skirtus vamzdžiams nuo šalčio apsaugoti. Na, bet tie šalčiai mums suteikė pamokų, kurias, tikiuosi, mes išmokome. Beje, iš pažįstamų girdėjau, kad jų rajone ilgam dingo elektra, gyventojams teko evakuotis. Vieni apsigyveno viešbučiuose, kiti vyko į specialiai šalčio aukoms įrengtas prieglaudas. Guodžiamės, kad mūsų šeima atsipirko lengviau nei tos, kurioms teko palikti namus.

Audronė Sidaugienė, pedagogė, „Alatėjos“ klubo vadovė:

Esu gimusi žiemą, kaip ir mano jaunesnioji dukra Vėjūnė. Tad balta šalta žiema mūsų negąsdina. Savaitgalį prieš didžiuosius šalčius nuotaikingai Alpine Walley (WI) ir Lake Geneva šventėme Vėjūnės 19-ąją gimtadienį. Ten, kur pastatyti ledo rūmai, sniego pilys ir snieglente galima nusileisti nuo kalnų. Sekmadienį ir Čikagoje pasidžiaugėme žiema – aplankėme WNDR muziejų ir vaikštinėdami paežerė grožėjomės Michigano vaizdais. O pačią šalčiausią dieną – trečiadienį – praleidome namuose. Aš turiu galimybę dirbti iš namų, todėl tuo pasinaudojau. Dukrai nebuvo paskaitų koledže, todėl ji irgi lepinosi namuose. Stebint pro langą, šaliosios dienos neatrodė baisiai, jos buvo gražios. Tiesa, pabandėme verdančio vandens „stebuklą“, (ką tik užvirusį vandenį labai šaltame ore išpylus į orą, vanduo akimirksniu ore virsta garais, kurie sušala ir kaip sniegas nukrinta ant žemės – red.). Aišku, sulaukėme daug klausimų iš Lietuvoje gyvenančių artimųjų, ar nesusalome. Dabar laukiame neįprastai šiltos dienos – netrukus žadama net 10 C šilumos.

TELKINIAI

CHICAGO, IL

Ieva: nuotaiką kuriu spalvomis

Atkelta iš 1 psl.

Aš pati asmeniškai tikiu fantastika šiek tiek daugiau nei realybe. Tikiu, kad mes – žmonės – esame beribės būtybės ir kad tik patys save apsirėžiame, taip kaip norime – siekiame tam tikro socialinio „statuso“, tam tikros „etiketės“, nors viduje turime daug daugiau, ne tik tai. Galiu pasakyti, kad viską kuriu iš širdies ir, jei pavyksta žmonėse sužadinti kažkokį naują jausmą ar fantaziją – tarsi jis save atrastų tokį, kokio dar nebuvo atradęs, – tada savo darbą laikau sėkmingu. Manau, kad visais laikais menininkai turėjo artimą ryšį su aukštesniąja galia ir per savo kūrinius bandė tą parodyti. Net ir tie „nesuprantantys meno“ intuityviai žavėjosi ir gerbė menininkus ir visuomet juos laikė ypatingais. Man tas ryšys atrodo nepaprastas – kai menininkas tampa lyg dieviškosios kūrybos transliuotojas, per kurį visi turi galimybę prisiliesti prie nepaprasto ir dar nematyto grožio ir savo išgyvenimus patirti naujai.

Ieškojo savęs aplinkkeliais

– Kadangi Jūs neseniai JAV ir daugelis ateisiančių į Jūsų parodą žiūrovų Jūsų nepažįsta, nežino Jūsų kūrybos, prašau trumpai prisistatyti.

– Esu kilusi iš Utenos, nors turiu ir šiek tiek dzūkiško kraujo. Vasaras visada leisdavau pas močiutes kaime prie Alaušo ežero Sudeikiuose, Utenos rajone arba prie Merkio Senojoje Varėnoje. Iš ten ir yra mano gražiausi vaikystės prisiminimai, kurie net dabar man sušildė širdį. Visada buvau žingeidi ir kūrybinga. Dar būdama maža, žaisdama su draugėmis „mokyklą“, mokiausi anglų kalbos, įrašinėju plokšteles su savo kūrybos dainomis, siūdavau lėlėms „barbėms“ drabužius ir kurdavau bei iliustruodavau žurnaliukus. Juos vėliau parduodavau, kiek pamenu, daugiausiai tėvams. Visuomet buvau labai aktyvi, lankiau dramos būrelį, su juo keliavau po Lietuvą, dainavau muzikos mokyklos chore, taip pat mergaičių šou grupėje, su kuria keliavome po Ukrainą ir Krymą. Baigiau Utenos dailės mokyklą.

Vyresnėse klasėse kažkodėl nusprendžiau pasinerti į tiksliuosius mokslus, ir gyvenimas ėgavo visai kitokias spalvas. Buvo daug ieškojimų ir nelabai malonių patirčių, be galo daug pakilimų ir nuopolių, bet galiausiai, po ilgų ieškojimų, nesėkmingai susiklosčiusių santykių ir sparčiai pakilusios ir mano pačios nutrauktos sėkmingos karjeros pardavimų ir marketingo srityje, atsidūriau ten, kur esu dabar. Ir esu dėl to be galo laiminga. Prieš tai teko šešerius metus pagyventi Londone, bet viskas pakrypo taip, kad netikėtai atsidūriau JAV. Apie konkrečius ateities planus negaliu šnekėti, nes viskas taip greitai keičiasi. Jau kovo mėnesį vykstu atgal į Lietuvą, tačiau kol kas aš dar vis čia – matyt dar turiu kažką nuveikti.

– Kada supratote, kad norite savo gyvenimą siėti su kūryba?
– Anksčiau vis ieškojau aplinkke-

lių, mat visuotinai priimta manyti, kad iš kūrybos duonos nevalgysi. Savo pirmaisiais bandymais galbūt pavinčiau įsidarbinimą grafikos dizainere spaustuvėje Londone. Deja, dėl praktinių įgūdžių stokos ir didelio pomėgio bendrauti karjera pasisuko kita linkme – tapau projektų vadove. Tiesą pasakius, jau išbandžiusi keletą karjeros pasikeitimų, supratau, kad niekada jokioje kitoje srityje nebūsiu nei laiminga, nei pasieksiu to, ko noriu gy-

šimtais svarų kišenėje. Be plano, be darbo ar gyvenamosios vietos. Nusprendžiau, kad tai man bus geriau nei dirbti pagal specialybę. Jau po metų pradėjau studijuoti grafinį dizainą Londono Kensington & Chelsea kolegijoje. Ten studijos tęsėsi dvejus metus, ir mano kūrybos alkis buvo bent iš dalies patenkintas.

Svarbiausia – nuolatos kurti

– Ar jau esate atradusi savo braižą, ar dar esate kūrybiniuose ieškojimuose? Ar jau apčiuopiate savo kūrybinį procesą?

Ieva Bagdonė: piešiu taip, kaip man atrodo gražu ir estetiška. Asmeninio albumo nuotr.

venime. Kūrybos aš net nepavadinčiau savo profesija. Tai tiesiog tai, kas esu ir visada buvau. Galbūt todėl įvyko tas netikėtas proveržis, ir niekam nežinomas mano hobis staiga tapo vienu svarbiausių mano atpažinimo ženklų.

– Kokius mokslus esate „krimtusi“?
– Svajojau studijuoti tapybą Vilniaus dailės akademijoje (VDA), tačiau dėl finansinių sunkumų ir per mažo pasitikėjimo savimi aš net nepabandžiau ten pakliūti. Kadangi buvau stipri tiksliuosiuose moksluose, pasidaviau bandos jausmui ir įstojau į Vilniaus universitetą studijuoti vadybos ir verslo administravimo. Mokslus sėkmingai baigiau, bet tas siaubingas pasimetimo jausmas viskam pasibai-gus, dar dabar kelia šurpą. Po studijų iškart išvykau į Londoną, su keliais

– Man pačiai atrodo, kad dar vis bandau naujus dalykus, bet iš aplinkinių girdžiu, kad visgi turiu kažkokį savo braižą. Mėgstu ryškias spalvas, galbūt šiek tiek dramos, mėgstu piešti šviesą, stengiuosi atrasti būdų sukelti emociją, tačiau subtiliai, o ne šoki-ruoti. Kai tik pradėjau intensyviai tapyti kūrybinis procesas buvo labai organiškas – tiesiog imdavau teptuką ar plastikinę mentelę ir tepdavau dažus ant drobės. Vėliau tame kažką pama-tydavau ir jau baiginėdavau kūrinių su tam tikra idėja. Tačiau laikui bėgant pastebėjau, kad kartais mintis ar kažkoks vaizdi-nys gimsta prieš pradedant tapyti. Tuomet kuriu eskizą, apgalvoju spal-vas, ir procesas tampa šiek tiek labiau struktūrizuotas. Nors, neslėpsiu – tai, ką matau vaizduotėje, ir tai, kas yra drobėje, – dažniausiai du labai

skirtingi dalykai. Iš dalies pati stebiu tą procesą ir nesijaučiu, kad jį pilnai kontroliuoju.

– Nemaža dalis menininkų teigia lau-kiantys įkvėpimo. Kaip gimsta Jūsų kuria-mo paveiklo idėja, sumanymas – ar savo kūrinių „išlaukiate“, apmąstote ar jie gim-s-ta ne tyčiomis?
– Įkvėpimo laukimas man kainavo daugiau nei 10 metų nesėkmingų pa-sirinkimų. Dabar nieko nelaukiu, ke-liauju į parodas, medituoju, svajoju, tepu, stebiu aplinką – tiesiog darau vis-ką, ką manyje sužadina vaizduotė. Galų gale, net jei ir nesu nieko sugal-vojusi, tiesiog imu teptuką – duodu sau impulsą piešti ir visada, anksčiau, ar vėliau vaizduotė atsiveria.

– Kiek laiko tapote savo paveikslą?
– Įvairiai, dažniausiai apie savai-tę ar pusantros, dirbant kasdien, ne-retai ir po 7–9 val. per dieną. Tačiau jau-čiu, kad šiek tiek skubu, mielai duočiau paveikslui ir daugiau laiko, juk svar-biausia – rezultatas.

– Kas Jums paveiksle yra svarbiausia: siužetas, koloritas ar kompozicija?
– Daugiausiai nuotaiką kuriu spal-vomis. Spalvos mano vaizduotėje yra kaip tarsi atskaitos taškas, nuo kurio prasideda kūryba. Tačiau siužetas taip yra labai svarbus, be jo mano kūryba netektų prasmės. Kompozicijai taip pat skiriu daug dėmesio, nors tikiu, kad dėl šito aspekto meno dalykų pe-dagogai su manim pasiginčytų. Esu su-silaukusi konstruktyvios kritikos iš profesionalų dėl mano kompozicinių sprendimų, bet neskubu to sureikš-minti. Aš pati žaviuosi ne kažkokiu to-bulumu kitų darbuose, o unikalia ma-tymo perspektyva. Beje, aš sąmoningai nedarau tų „kompozicinių klaidų“, piešiu taip, kaip man atrodo gražu ir es-tetiška. Tikiu, kad bus žmonių, ku-riems visada atrodys kažkaip kitaip – visiems neįtiksi, o ir ne toks mano tiks-las.

Menas – saviraiška, atskleidžiant sielą

– Greičiausiai aplanko ne viena idėja ateičiai. Kokią Jūs matote savo, kaip kūrėjos, ateitį?
– Idėjų turiu labai daug. Žinoma, jų bus visokių – sėkmingų ir nesėkmingų. Svarbiausia nuolatos kurti ir vystyti savo prekinį ženklą – Ieva Bagdonė. Be viso to, turiu dar ir kitų pa-kankamai ambicingų planų, kurie kol kas dar yra svajonių lygmenyje. Sva-joju sukurti meno erdvę, kur galėtų rinktis ir kurti jauni menininkai, kur būtų rengiami darbo seminarai, pas-kaitos ir kur būtų skatinamas blaivaus alternatyvaus laisvalaikio praleidimo būdas. Visais laikais menas buvo aso-cijuojamas su vakarėliais, su raudono vyno taure, bohema. Man asmeniškai menas turi visai kitą prasmę – tai yra saviraiška atskleidžiant sielą, o ne pri-slopinant ją išoriniais intoksikantais. Manau, kad žmonės iš prigimties yra nuostabūs ir be galo kūrybingi. Tapti laisvu galima ir be alkoholio ir be kitų žalingų įpročių. Kūryba man su-teikia stipriausią pojūtį, norėčiau, kad tai patirtų kiekvienas.

– Ar Jums svarbus Jūsų kūrybos įver-tinimas?
– Taip, nemeluosiu, tikrai svarbus. Kuriu ne tik sau, kuriu ir kitiems žmonėms. Tai nereiškia, kad bandau

jiems įtikti, ieškodama populiarių temų. Tai reiškia, kad kurdama galvoju, ar žmogus supranta, ką noriu pasakyti. Ir visada labai džiaugiuosi, kai supranta.

– Kadangi esate dar labai jauna, gal yra dar kokia nors sritis, kurioje norėtumėte save išbandyti?

– Taip, šiuo metu daug ir aktyviai galvoju apie edukacinius užsiėmimus paaugliams. Žinau, kad visi vaikai gimsta genijais ir tik vėliau pamiršta, kokie tobuli kadaise buvo. Žinau, kad ši tema vis labiau populiarėja ir atsiranda vis daugiau informacijos, kaip auginti vaiką, jo „nesulaužant“. Noriu pati ištraukti į šią veiklą, kadangi tas vaiko „susisteminimas“ palietė asmeniškai mane. Teko daug sistemos man įdiegtų įsitikinimų sulaužyti, kol pajėgiau vėl išskleisti sparnus ir susikurti laimingą gyvenimą.

Be šios veiklos dar labai traukia išbandyti labdaringus meno aukcionus, galbūt kaip menininkei, galbūt kaip vedėjai, o galbūt ir kaip organizatorei. Tiesiog kol kas šita mintis dar neįgyvendinta. Koks būtų mano vaidmuo ją įgyvendinus dar neaišku – kaip sakoma „the sky is the limit“.

– O laikas neatiduotas kūrybai, koks jis?

– Pastaruoju metu jo gana mažai. Tačiau aktyviai užsiimu saviugda, dirbu individualiai su žmonėmis, padedame vieni kitiems atsiskleisti ir atsikratyti ribojančių įsitikinimų. Dar domiuosi sveika gyvensena ir mityba, mėgstu gaminti vegetariškus patiekalus ir po to džiaugiuosi gera savijuta.

Nemažai skaitau įvairių saviugdų knygų, mane domina viskas, kas susiję su gyvenimo gerinimu. Tai darau jau seniai ir nuolatos šias žinias pritaikau savo gyvenime. Galiu pasakyti, kad viskas aplink mane nuolatos keičiasi ir daug kas iš esmės.

Dar, beje, labai mėgstu žiūrėti filmus, bet esu labai jiems išranki. Tačiau jei tą klausimą užduotumėte po keleto mėnesių, kai sulauksime šeimos pagausėjimo, atsakymai gal būtų visai kitokie.

– Dėkoju už nuoširdų pasikalbėjimą. Linkiu Jums gražaus parodos atidarymo ir kūrybinės sėkmės ateityje. O skaitytojų lauksime parodos atidaryme.

Lietuviškame miuzikle įprasminta laisvės idėja

ŽIVILĖ GURAUSKIENĖ

Artėjant ypatingai datai – Vasario 16-ajai, Lietuvos valstybės atkūrimo dieni – Lietuvių opera Čikagoje, tautinių šokių grupė „Suktinis“ ir solistai, gyvenantys Čikagoje bei Lietuvoje, kviečia į lietuviško miuziklo „Šnekučiai“ premjerą.

Idėja Čikagoje parodyti lietuvišką miuziklą „Šnekučiai“ pagal Petro Cvirkos romaną „Meisteris ir sūnūs“, kaip prisimena projekto vadovas Žygis Janus, kilo prieš keletus metus, pamačius per televiziją Deividą Norvilą ir Liudą Mikalauską dainuojančius duetą iš šio miuziklo.

Iš Lietuvos jau yra atvykęs miuziklo „Šnekučiai“ režisierius Nerijus Petrokas – Panevėžio muzikinio teatro režisierius, pastatęs per 30 muzikinių spektaklių įvairiuose Lietuvos teatruose bei režisavęs per 50 muzikinių spektaklių su studentais, dėstydamas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje bei Vytauto Didžiojo universiteto Muzikos akademijoje. Sausio 27 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, prieš repeticiją režisierius dalijosi mintimis apie artėjančią renginį su „Draugo“ skaitytojais:

„Šis miuziklas parašytas dar sovietmečiu, kuomet bet kokia kūryba buvo griežtai cenzūruojama. ‘Šnekučių’ libretui mes suteikėme naujas prasmes bei meninius akcentus, ypač paryškinome knygnešystės temą – kaip lietuvių tautos kovų už laisvę vieną iš simbolių.

Miuziklas, kaip muzikos žanras, gimė Amerikoje, todėl man labai imponavo tai, kad čia, Čikagoje, gyven-dinsime šio žanro lietuviškąją atmainą. Miuzikle ‘Šnekučiai’ varijuoja plati ritmikos bei nuotaikų skalė – nuo uždegančių liaudišku šmaikštumu šokio ritmų iki giliai sukrečiančių, skausmingų intonacijų, nuo švelnios lyrikos iki brutalaus trenksmo. Žiūrovai stebės kontrastingas scenas – nuo darbų pabaigtuvių bei vestuvių linksmų švenčių, kuriose, beje, šoks ir choras, iki kamerinių scenų – monologų bei duetų. Šiame spektaklyje daug šokama, bet šokis čia nėra koncertinis – tai vaidybinių, teatralizuoto šokio stilizacija, turinti savarankišką sceninio veiksmo logiką bei prasmę. Kurdamas režisūrinę spektaklio koncepciją įtraukiau daugiau šokio epizodų nei numatė kūrinių autoriai. Čia bendradarbiau su cho-

Repetuoti miuziklo į Čikagą režisierius Nerijus Petrokas atvyko per rekordinius šalčius.

Asmeninio archyvo nuotr.

reografu Alfredu Kondratavičiumi. ‘Suktinio’ šokėjai mėgins perteikti jam būdingą šokio poetiką, kuri šiame spektaklyje, rodos, išmarginta mūsų močiūčių audimo raštų ornamentiniais kryželiais.”

Apie spektaklio siužetą režisierius N. Petrokas pasakojo: „Fabulą sudaro meistro-menininko Deveikos (ši vaidmenį atliks Liudas Mikalauskas) siekis sumeistraiuti skraidyklę, kuri pakeltų į paukščio skrydį ir taip išvaduotų iš žemiškų vargų, o ypač iš carinės Rusijos imperijos priespaudos... Bet niekas netiki, kad mediniai sparnai galėtų skristi. Tačiau meisterio svajonė stipresnė už artimųjų pašaipas ir buitines negandas... ir vis dėlto jo žmona Deveikienė (Nida Grigalavičiūtė), nepajėgusi pakeisti vyro beprasmių išmislių, kurie ne tik nemaitina, bet dar ir atima paskutinį duonos kąsnį, su-daužo meisterio svajonę... Artimiausių žmonių nesuprastas ir iškaudintas meisteris palieka savo namus... Tuo pasinaudoja vienas iš sūnų – Andrius (Linus Sprindys), kuris buvo išvarytas iš namų už nedorą elgesį. Jis, kerštau-damas tėvui, su savo sėbrais apiplešia tėvų namus... Tuo tarpu kitas sūnus – Jonas (Julius Jokimas), labai rizikuodamas, kartu su meisteriu Krizu (Dei-

vidas Norvilas) slapta iš Prūsijos neša į gimtinę ‘šviesą’ – knygas...

‘Kai žmogus bus laisvas, jis ir be sparnų skraidys. Knyga, mokslas, raštas ... lietuviškas žodis jį į aukštybes pakels’ ... – taip bylojo meisteris Krizas, kalbėdamas Deveikai apie laisvę.

Miuziklą užbaigia giesmė apie paukščio skrydį į laimę. Vaizdo instaliacijose iš paukščių pulko išnirs ir S. Dariaus ir S. Girėno lėktuvas, kuris tartum nuties istorinį tiltą tarp meistro Deveikos statyto laisvės paukščio ir S. Dariaus ir S. Girėno žygdarbio – skrydžio per Atlantą.”

Režisierius taip pat pasakojo, kad šį spektaklį Lietuvoje yra statęs su dainų ir šokių ansambliu „Lietuva“ (tik kitu pavadinimu – „Žemės paukščiai“). „Su didžiuliu pasisekimu kelis kartus apvažiavome beveik visus Lietuvos miestus ir miestelius. Dabar ‘Šnekučiai’ sėkmingai rodomi Panevėžio muzikiniame teatre. Manau, čia, Čikagoje, spektaklis įgys dar daugiau įvairių emocinių spalvų ir prasmų. Apie tai man byloja čia kuriančių žmonių entuziazmas ir kūrybinis azartas – patys atlikėjai gamino spektaklio dekoracijas, butaforiją, siuvo kostiumus”, – viltingai premjeros laukia N. Petrokas.

Projekte taip dalyvauja: Renata Norvilė (Marcelė), Aušra Jasaitė-Paulauskas (Anundienė), Ramūnas Paulauskas (Anundis), tautinių šokių grupė „Suktinis“ (vadovė Giedrė Elekšytė-Knieža), Lietuvių operos Čikagoje choras (valdybos pirmininkas Mindaugas Razumas) ir kiti.

Spektaklyje ryškūs XX a. pradžios personažai, alsuojantys etnografinio kaimo dvasia, į skrydį nukreiptas paprasto kaimo žmogaus žvilgsnis – sumeistraiuti svajonių paukštį. Taip pat meilė tėvynei Lietuvai – nešamos tuomet draudžiamos lietuviškos knygos, lietuviško žodžio saugojimas yra aktualus ir šiandienos žmogui, ypač iš-eivijoje.

Pagrindinis projekto rėmėjas – „GP Transco”.

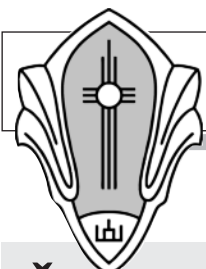
Kiti rėmėjai: Lietuvos kultūros taryba, Lietuvių Fondas, JAV Lietuvių Bendruomenė, Čikagos lietuvių „Rotary” klubas.

Miuziklas bus rodomas vasario 10 d. 3 val. p. p. Carl Sandburg High School Performing Arts Center. 13300 S. La Grange Rd. Orland Park, IL 60462. Bilietai parduodami lietuviškose prekybos vietose: „Old Vilnius”, „Smilga”, „Rūta”, „Lithuanian Plaza”.

Repeticija seka repeticiją... Režisierius N. Petrokas sužavėtas čikagiečių kūrybiniu azartu ir entuziazmu.

Žygis Janus nuotr.

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugasateitis@gmail.com

Žiemos kursai įamžinti laikraštėlyje ir filme

Moksleivių ateitininkų sąjungos Žiemos kursai vyko 2018 m. gruodžio 26 – 2019 m. sausio 1 d. ALRFK stovyklavietėje Dainavoje, Manchester, Michigan.

VIDA KUPRYTĖ

Dabar, kai visi susirūpinę archyvais – ar juos vežti į Lietuvą, ar tausoti čia, ar skaitmeninti dokumentus, ar saugoti stalčiuose, malonu matyti, kad Moksleivių ateitininkų sąjungos Žiemos kursų rengėjai žengia koja kojon su platesne visuomenės archyvavimo keliu. Šių metų Žiemos kursuose buvo išleistas laikraštėlis ir sukurtas trumpametražis filmas, kurių tikslas – įamžinti 2018 metų kursus vaizduose ir popieriuje.

„Uraganas“ – kursų metraštis

Kursų laikraštėlis buvo pavadintas pagal kursų temą – „Uraganas“. Jį sumaniai redagavo Nerija Čuplinskaitė ir Ona Žekonytė. Dvidešimt aštuonių puslapių laikraštėlis mirgėti mirga kursantų ir vadovų spalvotomis nuotraukomis, surašyti visi kursų rengėjų, vadovų, šeimininkių ir kursantų vardai. Išspausdintos paskaitininkų nuotraukos ir jų kalbų svarbiausios mintys. Moksleiviai aprašė vakarines programas, atsakinėjo į anketas, pasidalijo piešiniais (kurie turbūt puošė jų užrašų sąsiuvinį paraštes). Įdomus buvo Nerijos Čuplinskaitės „ŽK eilėraštis“ – ji visus kursus aprašė eiliuota forma. Tokių kūrybingų bandymų norėjusi matyti daugiau, o geriausia vieta spausdinti – kaip tik stovyklniame laikraštėlyje, kurio raudonu pieštuku nebrauko redaktoriai. Šis jaunatviškas laikraštėlis atspindi šių kursų „laiko dvasią“. Jo išleidimas turėtų būti Š. Amerikos ateitininkams paskatinimas tvarkyti savo archyvus, kad laikraštėlis išliktų istorijai.

Kada įvyko pirmieji Žiemos kursai Dainavoje?

Laikraštėlio viršelyje pažymėta, kad jau minimi 50-ieji Žiemos kursai. Bet ar tikrai? Paklausiau vienos kursų rengėjos Viktutės Siliūnienės, kuri prisipažino, jog nežino, kada Dainavoje prasidėjo kursai, bet jiems turėtų būti apie 50 metų. Klausimas, kada kursai prasidėjo, jau ne pirmą kartą keliamas, bet neturint gerai su tvarkytų archyvų, jį sunku atsakyti. Tačiau vilčių yra, nes du pagrindiniai šaltiniai kol kas lengvai prieinami – būtent liudininkai, t.y. pirmieji kursantai, ir spauda – tiek žurnalas „Ateitis“, tiek „Draugo“ ateitininkų skyrius, kur buvo ir tebėra spausdinamos veiklos korespondencijos. Praėjusiais metais „Draugo“ tarybos nariams dr. Jonui Daugirdui ir Vytui Stanevičiui galutinai visus „Draugo“ numerius suskaitmeninus, dabar yra įmanoma atsekti daug ateitininkų istorijos momentų šiltai sėdint namuose, prie savo kompiuterio ir sklaidant senus „Draugus“. Būtų geras projektas moksleiviams ar studentams, kurie ateinančiuose kursuose galėtų pristatyti Žiemos kursų istoriją. Žinoma, atseksi, kas buvo spausdinta, o tai byloja, kiek svarbu ateitininkams savo veiklą aprašyti.

Filmas „Uraganas“

Žiemos kursuose buvo parodytas Manto Motekaičio trumpametražis dokumentinis filmas apie šių metų kursų paskaitininkus. Filmas pavadintas „Uraganas“, kaip ir laikraštėlis bei kursų tema. Jame kalba šeši šių metų paskaitininkai – t. Lukas Laniauskas, SJ, Matas Čyvas, Marius Tijūnėlis, Audrius Polikaitis, Dalia Sadauskienė

Pirmas kadras iš Manto Motekaičio filmo apie š.m. Žiemos kursus – Dr. A. Damušio namai („Baltieji rūmai“) Dainavoje, kur vyksta kursų paskaitos.

ir Balzeko lietuvių kultūros muziejaus direktorė Rita Janz. Trūksta tik paskutinio kursuose kalbėjusio Andriaus Kazlausko.

Užklaustas apie filmo genezę Mantas papasakojo, kad filmą kūrė norėdamas su Žiemos kursų temomis supažindinti ne ateitininkus. „Pasirodo, kad nėra taip paprasta apibūdinti Žiemos kursus. Buvęs kursantu aš nenorėjau išduoti visko, kas vyksta Žiemos kursuose, todėl pasirinkau tik rodyti paskaitininkus, o ne kursantus. Mano mintis tokia: kiekvienas žiūrovas tampa kursantu. Visi gali ko nors išmokyti“.

Mantas tęsė: „Aš manau, kad Žiemos kursų temos yra aktualios visiems. Ką mes girdime paskaitose, nėra naudinga vien gimnazistams. Žiemos kursai yra įdomi ir unikali patirtis, ir aš tikiu, kad šis filmas nors kažkiek susumuoja tas temas, kurias mes diskutuojame Dainavoje“.

Mantas ne pirmą kartą Ateitininkų stovyklose kuria filmus. Šįkart visą darbą – filmavimą, vietų parinkimą, montażą, atliko vienas, bet kitose stovyklose į darbą yra įtraukęs ir stovyklautojus vaidintojus bei filmavimo darbo talkininkus. Mantas antrus metus studijuoja filmų kūrimą DePaul universitete, Čikagoje. Jam ypač patinka kinematografija ir apšvietimo studijos; savo techninius įgūdžius jis stiprina talkindamas kitiems filmus kuriantiems studentams. „Mane labai traukia dokumentinių filmų kūrimas. Ateityje norėčiau keliauti po pasaulį kurdamas dokumentinius filmus“, – baigia Mantas.

Kadrai iš Manto Motekaičio filmo „Uraganas“

2018 m. Žiemos kursų paskaitininkai

Tėvas Lukas Laniauskas, SJ

Matas Čyvas

Marius Tijūnėlis

Audrius Polikaitis

Dalia Sadauskienė

Rita Janz

„Uraganą“ galite pasižiūrėti internete:

<https://vimeo.com/309346766>

Draugaukime per Facebook: Šiaurės Amerikos ateitininkai

Žiemos kursų vadovai – visi studentai ateitininkai atliko įvairias stovyklines pareigas: rengė vakarines programas, vedė diskusijas, atvirai ir draugiškai bendravo su moksleiviais. Pirmoje eilėje iš k.: Andrytė Siliūnaitė, Daina Polikaitytė, laikraštėlio redaktorė Ona Žekonytė. Antroje eilėje: laikraštėlio redaktorė Nerija Čuplinskaitė, Justina Baranauskaitė, Marija Čyvaitė, kursų komendantė Lija Siliūnaitė, Morta Baltrušaitytė. Trečioje eilėje: Zigmas Kisieličius, Petras Rušėnas, Šarūnas Daugirdas, Rimas Barškėtis ir filmininkas Mantas Motekaitis.

TIKSLAS – AMERIKA 2018

Dienoraštis – 4

Tęsinys. Pradžia – sausio 12 d.

„Tikslas – Amerika 2018” pasiekė vienus tolimiausių ekspedicijos taškų: pietų Illinois šachtininkų miestelius. Įspūdžiais dalijasi ekspedicijos dalyviai Aistė ir Augustinas Žemaičiai.

Augustinas: Kai kurie mūsų pagalbininkai rašė, kad pietų Illinois yra daug lietuviško paveldo – tačiau kuo toliau ieškojau, tuo labiau ėmė atrodyti, kad, nors kai kuriuose miesteliuose lietuvių gyveno tūkstančiai, lietuviybė ten jau seniai nunyko. Lietuvių klubai ir tavernos užsidarė, nebeskamba lietuviškos dainos... Bet ko jau ten tikrai netūksta – lietuvių kapinių. Jų aplankėme, nufotografavome, „Tikslas – Amerika” žemėlapyje pažymėsime [http://www.tikslasamerika.lt] ir „Gabalėliai Lietuvos” enciklopedijoje [http://www.gabalėliai.lt] aprašysime net penkerias.

Aistė: Tokio senumo kapines lankyti labai įdomu: antkapiuose – 100 metų senumo nuotraukos, dauguma puikiai išlikusios, galima pasigėrėti laikmetį liudijančiais žmonių aprėdais – juk fotografuodavosi retai ir tik su geriausiais rūbais. Taip pat užrašai senąja lietuvių kalba, – „Gabalėliai Lietuvos” vis sulaukia prašymų panašius išversti į anglų kalbą, nes jokie automatiniai internetiniai vertėjai, o ir daugelis šiuolaikinių gyvų vertėjų to nesugeba.

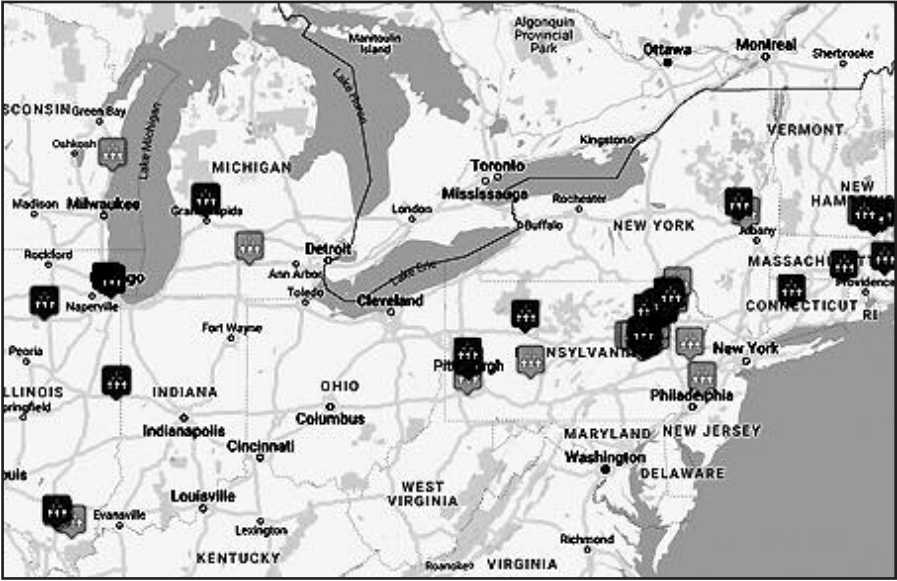
Be to, regiono lietuvių kapinių likimai skiriasi kardinaliai: štai Westville lietuvių kapinėse plazda net trys Lietuvos vėliavos, nuolat statomi paminklai lietuviams, o Ledford kapines apskritai sužinojome tik pusę lūpų užsiminus vietiniams. Jos virtusios mišku – apleistos labiau nei kokios kitos kapinės, kurias teko matyti Amerikoje, paskutiniai laidojimai ten – prieš 100 metų.

West Frankfort ir atgimstančios lietuvių kapinės

Aistė: Diena pietų Illinois prasidėjo įprastai: 6 val. ryto tam, kad nuvažiuotume likusį atstumą nuo nakvynės vietos Ste. Genevieve iki West Frankfort angliakasių miestelio, kurio kavinėje sutarėme susitikti vietos lietuvių Teresą Renik. Tačiau kavinėje pasitikimas laukė daug gausesnis nei tikėjomės: daugiau nei dešimt žmonių. Tarp jų – du žurnalistai, 95 m. Antrojo pasaulinio karo veteranas, gimęs lietuvių šeimoje, atvykusioje į Ameriką prieš karius.

Augustinas: Pakalbėjome, davėme interviu. Smagu ir varta: norisi, kad žinia apie Amerikos lietuvių paveldą pasklistų plačiau. Su visa palyda išvažiavome į West Frankfort lietuvių kapines. Kol „Gabalėliams Lietuvos” fotografavau kapus, Aistė paėmė interviu iš Stanley W. Narusis, kuris padainavo ir kelias lietuviškas dainas. Visos – apie alkoholį. Toks buvo šachtininkų gyvenimas prieš jau beveik 100 metų...

Kaip ten bebūtų, anie lietuviai sukūrė ir daug gražaus. „Gaila, kad kapinės nenušienautos”, – sakė Teresa Renik, tačiau jos neatrodė blogai, o ypač sužavėjo aibė lietuvių nuotraukų, dabinančių dažną šimtmetį antkapį.

Lietuvoje tikrai nerasi taip gerai išsilaikiusių tarpukario nuotraukų ant kapų! Daug ir įdomių užrašų, išsistų istorijų, kaip žmogus gyveno, žuvo.

Aistė: Bet žvelgiant į ateitį dar labiau nudžiugino Teresos ir kitų vietos lietuvių – Bruce Swinkunas, George Karosky – reakcija į mūsų darbą. Mes parodėme jiems akmenį su užrašu „Lietuvių kapinės”, kurio nebuvo radę; pakišome idėją iškelti kapinėse trispalvę, kuria labai susidomėjo. Ir kar-tojo: „Kaip gi anksčiau nesugalvojau nuvažiuoti į Lietuvą, būtinai reikia”. Atrodo, kad pietų Illinois šachtininkų

Aistė: Važiavome kaip prieš 100 metų – ne pagal GPS ar žemėlapi, o pagal tikslus nurodymus: „Dabar kelias pasuks į kairę ir į dešinę, dabar bus geležinkelio bėgiai, tada sukite į dešinę” ir pan. Galiausiai privažiavome takelį į gūdų mišką. Kaip liepti, ėjome juo. Jau tuoj aptikome pirmąjį kapą, pasukui dar kelis. Tarp medžių išvartytus, bent vienas iškastas. Tolumoje dar daugiau kapų, bet reikia brautis per žoles ir krūmus. Bibliotekininkė sakė: „Tik saugokitės erkių ir gyvačių”. Pastarųjų nesutikome (tik vėžlį), užtat erkės puolė kaip niekur: dar kelias dienas

Į susitikimą suguzėję lietuvių kilmės Westville žmonės

kaimuose lietuviybė gerokai primiršta, niekas nešneka lietuviškai, tačiau pakanka parodyti dėmesį, priminti Lietuvą – ir iš karto tuo nuoširdžiai susidomi daugybė lietuvių palikuonių.

Po apsilankymo sunykusiose kapinėse – erkių puolimas

Augustinas: Bendraudamas su Amerikos lietuviais visada laikau įtempęs ausis – gal išgirsiu kokią nežinomą vietą, atitinkančią „Tikslas – Amerika” žemėlapiu kriterijus. West Frankfort išgirdau: Ledford lietuvių kapinės. Deja, niekas negalėjo tiksliai pasakyti, kur jos, sakė: „Užaugusios, sunykusios, nevažiuokite”.

Galiausiai nukreipė į Harrisburg biblioteką. Bibliotekininkė negalėjo padėti, bet susiskambino su žmogumi, kuris žino kapinių vietą, ir tas parašė kaip važiuoti. Be to, bibliotekoje rado me genealogijos knygą, kur surašyti visi kapinių palaidojimai ir informacija iš laikraščių nekrologų apie tuos žmones: tai ne mūsų projekto kryptis, bet įdomu žinoti, kaip toli net tokiam miestelyje pasistūmėta su kilmės tyrimais.

po to automobilyje jų vis rasdavom. Iš kapinių išnešėm ir rastų šiukšlių – panašu, kad vieta kaip kapinės nebelankoma, tačiau vandalai čia užklysta.

Augustinas: Aplankėme, nufotografavome ir žemėlapyje pažymėsime ir dar vienerias – Sheikrag kapines, kur lietuviai atgulė kartu su... masonais. Jas rasti irgi nebuvo lengva, teko žygiuoti per privačią valdą – bet jei kas seks mūsų pėdomis, ras paprastesnį kelią, tereikia atsidaryti http://www.tikslasamerika.lt”

Gausiausias pasitikimas ir tautiškiausias kapinės – Westville

Augustinas: Vos 3000 gyv. turinčiame Westville už 3 val. kelio pasitikimas laukė pats gausiausias per „Tikslas – Amerika” istoriją: miestelio muziejumi tapusiame geležinkelio depe – apie 40 žmonių! Visi nuoširdžiai klausinėjo ne tik apie „Tikslas – Amerika” žemėlapi ar „Gabalėliai Lietuvos” internetinio Amerikos lietuvių paveldo enciklopediją, bet ir apie Lietuvą: „Kas gali jus okupuoti?”, „Ar mėgstate ku-

gelį?” (JAV šachtininkų protėviai emigravo dar prieš „cepelinų erą”.) Daugelis – lietuvių palikuonys, kai kurie – lankęsi Lietuvoje, bet žinantys mažiau, nei norėtų, lietuviškai mokantys tik kelis žodžius. „Čia lietuvių kiti diskriminuodavo, nes jie nesijungė į profsajungas”, – pasakojo. Ir iš ne vieno žmogaus girdėjome tokią istoriją: „Galiausiai neapsikentę tėvai ėmė namie kalbėti angliškai, kad vaikams būtų paprasčiau, lietuviškai nemokydavo, tad žinau tik ką pats išmokau klausydamasis tėvų pokalbių”. Tokių žmonių daug: kai kuriais duomenimis, vienu metu Westville lietuviai sudarė gyventojų daugumą, nors vietiniai tuo ir abejoja.

Paskui vėl ištisa procesija važiavo į lietuvių kapines. Jos ten – tikras pavyzdys Amerikos lietuvių kapinėms; tokios, kokiomis Teresa norėtų paversti West Frankfort kapines. Su trimis trispalvėmis (prie abiejų įėjimų ir centre), su įdomiais paminklais, kuriuos žemėlapyje pažymėsime atskirai. Vienas – nugriautai Švento Kryžiaus bažnyčiai. Tai buvo tautinė lietuvių katalikų bažnyčia, atsiskyrusi nuo popiežiaus ir Vatikano, laikiusi juos nutautinimo įrankiais.

Deja, bažnyčia užsidarė dar prieš 50 metų, bet išgelbėtas jos varpas, kartinis akmuo; 2004 m. paversti paminklu. Kitas svarbus paminklas – širdies formos kunigo Mikalausko kapas. Vieni sako, kad jis nusizudė, kiti – kad nužudytas (Romos katalikų? „saviškių” iš Čikagos?). Apie šią miestelio legendą vietinis katalikų kunigas John Flattery parašė knygą „A Short History of a Big Lithuanian Row in Westville, Illinois”. Kunigas irgi atėjo mūsų pasitikti, paėmėme iš jo (bei dar 4 žmonių) interviu, o iš mūsų interviu ėmė vietos spauda. Bet atsakymo – nužudymas tai ar savizudybė, jis nepateikė – per smarkiai Mikalausko kūnas buvo suiręs. Visą kapinę tvarko, žolę šienauja, paminklus stato sava-noriai.

Pažymėsime ir lietuvių Romos katalikų kapines, kurios, tiesa, jau mažiau tautiškos, ten dabar laidojami visi, trispalvių nėra, bet lietuvių – dar dauguma. Gali rasti ir lietuvių Romos katalikų bažnyčios kartinį akmenį – ją irgi nugriovė apie 1990 m. Štai taip galutinai baigėsi tas „Big Lithuanian Row”. Iš viso Westville pažymėjome 8 lietuviškas vietas – beveik tiek pat, kiek Philadelphiaje ar Detroito. Įspūdinga tokio dydžio miesteliui!

O mes pasukome į Ohio valstiją – laukė apie 4 val. kelio iki Dayton, kur kitą rytą – Mišios lietuvių bažnyčioje. Angliškos, bet puiki proga susitikti su visais vietos lietuviais.

JAV lietuvių kapinės

• „Tikslas – Amerika” žemėlapyje pažymėjo 62 lietuvių kapines. Gausiau nei kapinių yra tik lietuvių bažnyčių ir lietuvių paminklų.

• Net 40, arba 65%, rytinės ir Vidurio Vakarų JAV lietuvių kapinių yra Pensilvanijoje. 9 – Illinois, po 3 – Massachusetts ir Michigane, po 2 – New York, Connecticut ir New Hampshire valstijose, 1 – Wisconsin. Bent po vienerias lietuvių kapines yra aštuoniose iš šešiolikos „Tikslas – Amerika” lankytų valstijų.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Rusija bando persekioti Lietuvos tyrėjus

Vilnius (BNS) – Rusija bando sukurpti bylas Sausio 13-osios bylos pareigūnams – tyrėjams, prokurorams, teisėjams, sako Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto vadovas „valstietis“ Vytautas Bakas.

„Yra požymių, kad bandomos sukurpti baudžiamosios bylos tų pareigūnų, kurie tiria Sausio 13-osios bylą, ar tai būtų prokurorai, teisėjai, tyrėjai, jų atžvilgiu“, – sakė V. Bakas.

Kokius konkrečiai kaltinimus Rusija bando kelti Lietuvos pareigūnams, V. Bakas sakė informacijos neturintis, tačiau pažymėjo, kad Sausio 13-osios bylą tyrusiems prokurorams, teisėjams gali prireikti valstybės pagalbos.

„Mes turime labai rimtai pasižiūrėti ir pagalvoti apie jų apsaugą, nes jei Rusijai pavyktų iškelti jiems baudžiamąsias bylas pateikti kaltinimus už akių, gali įsijungti tarptautiniai procesai, Interpolo kanalais, kada toks pareigūnas gali būti sulaukytas netgi bet kurioje iš Europos šalių“, – sakė komiteto vadovas.

Teisėsauga gruodį paskelbė atliekanti tyrimą dėl galimo šnipinėjimo Rusijai, įtarimai pateikti neįvardija-

Manoma, kad tokią Rusijos reakciją iššaukė A. Paleckio, įtariamo šnipinėjimu, suėmimas. Alkas.lt nuotr.

mam „visam tinklui asmenų“, tarp jų – ir buvęs parlamentaras Algirdas Paleckis. Jis nuo spalio laikomas suimtas. Primenama, kad Rusijos teisės- sauga pernai liepą paskelbė iškėlusį bylas Lietuvos teisėjams ir prokuro- ram, nagrinėjantiems Sausio 13-osios bylą.

1991 metų sausio 13-osios naktį Sovietų Sąjungos kariniams daliniams šturmuojant Vilniaus televizijos bokštą bei Radijo ir televizijos komiteto pa- statą žuvo 14 žmonių.

Lietuva pirmąją kibernetinio saugumo srityje

Vilnius (Vyriausybės inf.) – Ministras pirmininkas Saulius Skvernelis atidarė Tel Avive vykstantį „Cybertech forumą 2019“, kuris skirtas kibernetinio saugumo problemoms.

„Nacionalinis kibernetinio saugu- mo centras po pertvarkos tapo visų ki- bernetinių incidentų valdymo jėgaine. Vien pernai buvo užregistruota 55 tūkst. kibernetinių atakų. Šiandien Lietuva

pripažįstama pasauline šios srities ly- dere, užimančia pirmą vietą pagal Na- cionalinio kibernetinio saugumo in- deksą“, – sakė ministras pirmininkas. Lietuva, bendradarbiaudama su Jungtinėmis Valstijomis, ikūrė Kaune regioninį Kibernetinio saugumo cent- rą. Drauge su ES valstybėmis narėmis kuriami bendri pajėgumai kiberneti- niams atakoms atremti.

Nenusprendė dėl įmonių nelietuviškų pavadinimų

Vilnius (ELTA) – Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas diskutavo, ar įmonėms gali būti leidžiama regist- ruoti pavadinimus ne lietuvių kalba.

Tačiau diskusijoms vėl užsitęsęs, socialdemokratas Julius Sabatauskas nusprendė palikti posėdžių salę.

„Jeigu šiandien įmonių pavadi- nimuose leidžiamos antikinės kalbos, tai (...) kodėl grėsmė lietuvių kalbai. – ELTA) dėl lotynų kalbos nekyla, o dėl anglų arba lenkų kalbos grėsmė kils. Tokių svarstymų aš tikrai nesuprantu. Negi norime pasukti vežėčias – net ne traukinį ar išmanųjį automobilį – at- gal į XIX amžių, – tai aš atsiprašau“, – prieš išeidamas sakė J. Sabatauskas.

Primenama, kad ekonomikos ir inovacijų ministras Virginijus Sinke- vičius siūlo teisės aktų pakeitimus, kad

įmonių pavadinimai galėtų būti su- daromi ir užsienio kalba lotyniškais rašmenimis. Pagal šiuo metu galiojantį reguliavimą juridinių asmenų pava- dinimų sudaryti užsienio kalba ne- leidžiama, išskyrus, kai pavadinimai susiję su užsienio juridiniais asmeni- mis, arba rašomi lotyniškai ir grai- kiškai. Prekės ženklams šis apriboji- mas negalioja.

Įstatymų projektuose siūloma nu- statyti, kad juridinio asmens pava- dinimas būtų sudaromas lietuvių arba užsienio kalba lotyniškais rašmenimis. Pasak projekto rengėjų, taip juridi- nių asmenų pavadinimai būtų leng- viau įsimenami ir suprantami tarp- tautinėje rinkoje, verslo subjektams būtų sudarytos vienodos sąlygos šioje srityje.

Nustatė pažeidimus laidose apie partizanus

Vilnius (BNS) – Radijo ir televi- zijos komisija (LRTK) paskelbė nu- stačiusi pažeidimus dviejų rusiškų kanalų transliacijose apie partizanus, bet teigia kol kas neturinti galimybių riboti jų transliacijas Lietuvoje.

Latvijos jurisdikcijai priklausan- čio transliuotojo televizijos progra- mos „Pirmais Baltijas Kanals Lietuva“ transliuotos laidos reportaže apie sau- sio 13 dieną Seime vykusį Laisvės gy- nėjų dienos minėjimą „buvo paskleis- ta melaginga, šmeižianti ir neapykanta kurstanti informacija apie Lietuvos ir Latvijos partizanus“.

LRTK nusprendė, kad minėto re- portažo turinys pažeidžia įstatymo nuostata, draudžiančią kurstyti ne- apykantą, platinti dezinformaciją ir

informaciją, šmeižiančią, įžeidžian- čią žmogų, žeminančią jo garbę ir orumą.

Antras pažeidimas nustatytas Jungtinės Karalystės jurisdikcijai pri- klausančio transliuotojo „Baltic Media Alliance Ltd“ televizijos programoje „NTV Mir Lithuania“.

Sausio 20 d. transliuotos laidos „Savaitės apžvalga“ reportaže buvo teigiama, kad partizanai žudė taikius gyventojus bei dalyvavo Holokauste ir kad Lietuvoje ir Latvijoje klastojami is- toriniai faktai.

Lietuva kai kurioms rusiškoms te- levizijoms dėl karo ir neapykantos kurstymo yra taikiusi maksimalius vienerių metų retransliacijos šalyje ap- ribojimus.

ES pasirengusi bet kokiems „Brexit“ scenarijams

Briuselis (BNS) – Europos Są- junga turi būti pasirengusi bet ko- kiems galimiems Didžiosios Britanijos išstojimo scenarijams, pareiškė Ben- drijos vyriausiasis „Brexit“ derybi- ninkas Michel Barnier. Jis priminė, kad iki numatyto Britanijos išstojimo iš ES liko mažiau nei 60 dienų.

M. Barnier taip pat sakė, kad Bri- tanijos vyriausybės vadovė Theresa May pirmą kartą atvirai pasisakė už tai, kad būtų atnaujintos derybos dėl šalies išstojimo iš ES sąlygų.

Jis pridūrė, kad Britanijos vy- riausybė tokiu būdu parodė akivaizdų palaikymą įtakingo konservatoriaus įstatymų leidėjo Graham Brady pa- teiktai pataisai, siūlančiai kontrover- sišką „apsidraudžiamąją priemonę“ (backstop), kurios tikslas – išlaikyti at- virą sieną tarp Airijos ir Šiaurės Ai-

rijos, pakeisti kažkokia alternatyva.

D. Britanijos Bendruomenių Rū- mai atmetė išstojimo be sutarties sce- narijų, tačiau nenurodė jokių prie- monių, galinčių padėti to išvengti.

Jis pabrėžė, kad vadinamoji apsi- draudžiamoji priemonė yra dalis „Bre- xit“ susitarimo, ir „dėl šio susitarimo nebus rengiamos naujos derybos“.

„Padėtį, kurioje mes šiandien esa- me po labai ilgų ir unikalių derybų, no- rėčiau kvalifikuoti kaip labai rimtą“, – sakė M. Barnier.

„Mums susitarimas dėl išstojimo yra ir bus geriausia ir vienintelė prie- monė užtikrinti tvarkingą Jungtinės Karalystės pasitraukimą ir organi- zuotu būdu įgyvendinti mūsų gerbia- mą suverenų sprendimą palikti Euro- pos Sąjungą, priimtą daugumos Bri- tanijos piliečių balsais“, – kalbėjo jis.

Vokietija nesiruošia persvarstyti „Brexit“ sutarties

Berlynas (BNS) – Vokietija nesu- reikšmino Didžiosios Britanijos vilčių įtikinti Briuselį perrašyti susitarimą dėl „Brexit“ sąlygų, kanclerės Angela Merkel atstovui pareiškus, kad sutarties persvarstymo „nėra darbotvarkėje“.

„Susitarimo dėl (JK) išstojimo persvarstymo nėra darbotvarkėje“, – nurodė Steffen Seibert diena po to, kai britų premjerė Theresa May pa-

reiškė sieksianti persvarstyti susita- rimą, kurį pasiekė per gruodį įvykusį susitikimą su 27 ES šalių lyderiais.

Vokietijos užsienio reikalų mi- nistras Heiko Maas pareiškė, kad jam lieka neaišku, ką britų vyriausybė nori pataisyti.

„Ji dabar turi greitai pasakyti ko nori, nes laiko liko mažai“, – pareiškė Vokietijos diplomatijos vadovas.

Prancūzija ruošiasi „Brexit“ be sutarties

Paryžius (ELTA) – Prancūzijos finansų ministerija rengiasi tam, kad britai paliks Europos Sąjungą be su- tarties. Tai pareiškė ministras Bruno Le Maire. Išstojimo sutarties, anot jo, nebegalima persvarstyti. Nebėra ką pa- siūlyti ministrei pirmininkei Theresa May, pabrėžė ministras. Netvarkin- gas „Brexit“ esą bus „katastrofa Di- džijai Britanijai“.

Prancūzijai, anot ministro, ne- priimtini ir gretutiniai susitarimai, pa- vyzdžiui, aviacijos ir logistikos srity-

se, kad netvarkingo „Brexit“ atveju būtų palengvintas išstojimo procesas. „Negalima ištotti iš ES ir naudotis vi- sais vidaus rinkos privalumais, – ak- centavo B. Le Maire. – Tai aiški rau- dona linija Prancūzijai“.

Italijos vidaus reikalų ministerija paskelbė, kad šalis ruošiasi „Brexit“ be sutarties.

Artimiausiomis dienomis numa- tytas naujas balsavimas Didžiosios Britanijos parlamente dėl išstojimo iš ES.

Latvija uždraudė televiziją „Rossija RTR“

Ryga (ELTA) – Latvijos na- cionalinė elektroninės žiniask- laidos taryba, reguliuojanti tele- vizijos ir radijo retransliatorius, posėdyje priėmė sprendimą trims mėnesiams uždrausti televizijos kanalo „Rossija RTR“ programos retransliaciją.

„Latvija nebekentės Krem- liaus propagandos, ir tai yra aiš- kus signalas nedraugiškoms ša- lims ir nedraugiškoms jėgoms – mes gynėme ir ginsime savo in- formacinę erdvę“, – pareiškė ta- rybos pirmininko pavaduotojas Ivars Abuolins.

Pasak tarybos, pažeidimų rasta „Rossija RTR“ laidose, nušvietusiose Ukrainos įvykius.

„Nesvarbu, kokios šalies atžvilgiu yra kurstoma nesantaika ar karas, minėtų laidų pažeidimai yra itin gru- būs, o Nacionalinė elektroninės ži- niasklaidos taryba į tai reaguos labai griežtai“, – teigia tarybos pirmininkas

„Rossija RTR“ transliacija Latvijoje stabdoma nebe pirmą kartą. 15 min.lt nuotr.

Patriks Griva.

Tai ne pirmas kartas, kai Latvijos nacionalinė elektroninės žiniasklaidos taryba uždraudžia kanalo „Rossija RTR“ retransliaciją. 2014 m. taryba ka- nalo retransliaciją uždraudė trims mėnesiams dėl karinės propagandos ženklų, o 2016 m. taryba kanalo re- transliaciją ir platinimą uždraudė še- šiams mėnesiams, taip pat dėl propa- gandos ir nesantaikos kurstymo.

Popiežius Pranciškus sieks dialogo su musulmonais

Vatikanas (ELTA) – Popiežius Pranciškus per savo viešnagę Jungti- niuose Arabų Emyratuose sieks plė- ti dialogą su musulmonais. Jis nori at- verstį „naują puslapį religijų santykių istorijoje“, pareiškė pontifikas. Be to, jis savo apsilankymu noris patvirtin- ti, „kad mes esame broliai, nors esame

skirtingi“.

Tai bus pirmasis Katalikų baž- nyčios vadovo vizitas Arabijos pu- siasalyje. Krikščionybės ir islamo dialogas popiežiui yra labai svarbus. Jis jau yra lankęsis keliose musul- moniškoje šalyse, įskaitant Turkiją ir Egiptą.

Parengė Dainius Ruževičius

SPORTAS

Lietuvos beisbolo žvaigždė – apie MLB virtuvę

26-erių Dovydas Neverauskas yra vienintelis lietuvis stipriausioje pasaulio beisbolo lygoje MLB, kuris Pittsburgho „Pirates“ gretose toliau kovoja dėl vietos po saule. Pernai beisbolininkas kursavo tarp Pittsburgho ir Indianapolis, nes buvo „mėtomas“ iš pagrindinės į dukterinę komandą. 2018 m. Dovydas MLB sužaidė 25 rungtynes, bet daugiau laiko praleido dukterinėje „Class AAA Indianapolis“ komandoje.

Po varginančio sezono, viešėdamas gimtinėje, Vilniuje, garsiausias Lietuvos beisbolininkas ne tik rengėsi naujam sezonui, bet ir tvarkėsi kiekvienam emigrantui įprastus reikalus. „Praėjusiais metais labai mėtė į dukterinę komandą. Kartais ir oro uosto nepalikdavau. Iškviečia mane į pagrindinę komandą, atskrendu, o tada sužinau, kad visgi neregistravo manęs rungtynėms, tai skrendu atgal į Indianą. Keliavimas vargina. Žaisti dukterinėje komandoje stabiliai irgi yra gerai. Gal rezultatai ir ne patys geriausi, bet labai gera patirtis“, – apie 2018 metų sezoną kalbėjo lietuvis.

D. Neverauskas yra dešiniarankis metikas ir gali pasigirti solidžiu metimo greičiu, tačiau daug svarbiau stipriausioje pasaulio lygoje yra apgauti varžovą. „Beisbole labai svarbu yra išstbulinti savo metimą taip, kad jis visada nebūtų lygiai toks pats. Taip varžovai negali nuspėti, kokį metimą tu mesi. Turiu atsikratyti blogų įpročių, kuriuos dariau – kaip pirštinę laikau, kaip pakėlęs koją būnu. Tai tokie mechaniniai dalykai, kuriuos tobulinau prieš šį sezoną“, – apie beisbolo subtilybes pasakojo D. Neverauskas. Beisbolininko tėvas ir Lietuvos beisbolo federacijos prezidentas Virmidas Neverauskas teigė, kad tai viena iš priežasčių, kodėl Dovydui geriau sekėsi dukterinėje komandoje: „Ten žaidėjai yra Dovydo amžiaus, mažiau patyrę. MLB yra daug vyresnių žaidėjų, kurie viską labai gerai nuskaito. Juos apgauti yra daug sunkiau“.

Pažintis su D. Saboniu
prie pusryčių stalo

„Pirates“ dukterinė komanda Indianoje sutraukia nemažai dėmesio. Tai viena iš populiariausių dukterinių komandų. Lietuvio žaidimą stebėdavo vidutiniškai 10 tūkst. beisbolo aistruolių. Indianoje yra kitas labai populiarius lietuvis – „Pacers“ gretose žiba Domantas Sabonis. Beisboli-

D. Neverauskas džiaugėsi pažintimi su D. Saboniu – JAV sportuojantys lietuviai susipažino prie pusryčių stalo, Indianapolyje.

ninkas ir krepšininkas atsitiktinai susipažino pernai. „Valgiau vienoje vietoje pusryčius ir jis užėjo, atsisėdo netoli. Jis manęs nežinojo. Lietuviškai paprašiau nusifotografuoti, tai tada ir susipažinome“, – apie pažintį su geriausiu praėjusių metų krepšininku pasakojo D. Neverauskas.

Painios ateities perspektyvos

Komandos draugų tiesiog Never vadinamas Dovydas kol kas nežino, kaip susiklostys jo ateitis „Pirates“ komandoje. Beisbolininkas tik nusišypsojo, paklaustas ar šis sezonas Pittsburghe jam bus paskutinis: „Aš taip ir galvojau, bet tos sutartys gana sudėtingos. Situacija tokia, kad dar šį sezoną jie galės mane mėtyti iš pagrindinės komandos į dukterinę. Prieš kitą sezoną jie turės apsispręsti – arba jie pasiima mane į pagrindinę komandą ir jau nebegali siuntinėti į dukterinę arba pateikia mane mainams. Tada jau galės kitos komandos mane perimti. Aš pats nelabai ką lemiu. Esu tiesiog prekė.“

Praėjusį sezoną D. Neverauskas žengė istorinį žingsnį, kai buvo pakviestas į startinę 25 žaidėjų „Pi-

rates“ komandą ir žaidė sezono atidarymo rungtynėse. Tiesa, MLB sezoną pradėjęs lietuvis per pirmas septynerias rungtynes komandos vadovų nesužavėjo. Tada treneris Clint Hurdle teigė, kad lietuvis neatlaikė spaudimo stipriausioje pasaulio beisbolo lygoje: „Jis neša sunkų svorį, būdamas vienintelis savo šalies atstovas visoje MLB. Negaliu įsivaizduoti, koks tai jausmas. Jam reikia dar subręsti. Jis turi tris metimus, kuriuos galima naudoti aukščiausio lygio beisbole, tačiau jam trūksta stabilumo juos atliekant.“

Šiomet D. Neverauskui prasibrauti į startinę komandos sudėtį bus dar sunkiau. „Mes, metikai, esame lengvai pakeičiami ir mūsų yra daug. Komandose būna apie septynis ir aštuonis metikus. Su kiekvienu metais konkurencija tik didėja. Prieš šį sezoną aš greičiausiai konkuruosiu su dar 15 žaidėjų“, – skaičiavo beisbolininkas.

Naujas stipriausios pasaulio beisbolo lygos MLB sezonas prasidės kovo 20 d., bet iki tol komandas dar žaidžia ne mažiau svarbias priešsezonines rungtynes, kur savo vertę ir turės įrodyti D. Neverauskas.

R. Berankis laimėjo turnyrą Prancūzijoje

Puikią savaitę „Rennes Challenger“ serijos turnyre Prancūzijoje sužaidęs Ričardas Berankis (ATP-104) visą įdėtą darbą vainikavo pergale finale. Sausio 27 d. mūsų tautietis 6:4, 6:2 nugalėjo gausiai vietos aistruolių palaikomą prancūzą Antoine Hoang (ATP-147).

Kaip ir prieš tai vykusiuose susitikimuose, lietuvio pranašumas buvo akivaizdus. Pirmajame sete Ričardas trumpam buvo praradęs koncentraciją, kuomet varžovui leido išlyginti rezultatą (3:3), tačiau netrukus vėl pakėlė savo žaidimą į aukštesnį lygį ir persvaros iš savo rankų nebepaleido. Pasibaigus setui, 23-ųjų metų A. Hoang paprašė medicininės pertraukėlės. Antrajame sete apylygė kova vyko tik iš pradžių – vėliau R. Berankis laimėjo dvi oponento padavimų serijas iš eilės ir sėkmingai paduodamas iškovojo pirmąją metų pergalę.

Paskutinį kartą turnyrą R. Berankis laimėjo praėjusių metų balandžio pradžioje. Pergalė turnyre lietuviui garantavo 90 ATP reitingo taškų ir 9 200 eurų piniginių čekį.

Pirmoji Lietuvos raketė viso turnyro metu žaidė nepriekaištingai – varžovams neatidavė nei vieno seto. Pirmajame etape Ričardas 6:2, 6:4 nugalėjo Manuel Guinard (ATP-459), tuomet 6:3, 6:2 Salvatore Caruso (ATP-156), ketvirtfinalyje – 6:4, 6:4 pavojingą švedą Elias Ymer (ATP-111), o pusfinalyje – 6:4, 6:4 vokiетį Yannick Maden (ATP-124).

Lietuviui 2019 m. sezono pradžia ištis daug ža-

Pergalė turnyre Prancūzijoje lietuviui garantavo 90 ATP reitingo taškų ir 9 200 eurų piniginių čekį.

danti – pirmame metų turnyre mūsų tautietis palaužė buvusią septintą pasaulio raketę David Goffin, o nesėkmingą bandymą prasibrauti į pagrindines „Australian Open“ varžybas greitai pamiršo demonstruodamas puikią sportinę formą Prancūzijoje. Ričardas šiame turnyre dalyvavo ir praėjusiais metais bei liko tik per žingsnį nuo titulo – pernai finale nusileido kanadiečiui Vašek Pospisil.

Neužteko jėgų

Demonstruoti tokio pačio lygio teniso antrą savaitę iš eilės R. Berankis nesugebėjo – lietuvis neišlaikė ruso testo Quimper, Prancūzijoje. Sausio 30 d. Lietuvis 3:6, 6:7 nusileido vos 331-ą vietą ATP reitinge užimančiam rusui Romanui Safiulinui. Susitikimas truko 1 valandą ir 36 minutes.

Dvikovos pradžia Ričardui žadėjo daug – lietuvis išsiveržė į priekį 2:1. Tačiau po to R. Berankio žaidimas sustojo – pasipylė daug neišprovokuotų klaidų, net dvi pralaimėtos padavimų serijos iš eilės ir galiausiai pralaimėtas setas rezultatu 3:6. Antrojo seto pradžia ir vėl buvo gera – lietuvis pirmavo 3:0, tuomet 4:2, tačiau rusui ir vėl sugrįžus į žaidimą, pratęsime Ričardas atrodė išsikvėpęs – žaidė be energijos ir galiausiai turėjo pripažinti varžovo pranašumą.

Iškritęs antrame etape lietuvis gavo vos 3 ATP reitingo taškus ir 450 eurų.

Nukelta į 15 psl.

DRAUGUI 110. KO NENUNEŠĖ LAIKO TĖKMĖ...

Ketvirtį amžiaus Romoje gyvenantys lietuviai žurnalistai Jurga ir Paulius Jurkevičiai – tikri italofilai, apie Italiją žinantys nuo kultūros, mados, gastronomijos iki politinių aktualijų.

Kūrybai ir gyvenimui įkvepianti Lozoraičių dvasia

Atkelta iš 1 psl.

Amžininkų prisiminimuose išlikęs būsimojos Vilties prezidento paveikslas liudija, kad jis Washingtone buvo tarsi šviežio oro gūsis, visų gerbiamas, mylimas. Ne vienas kolega prisimena, kad jis buvo kuklus, taupus žmogus, pėsčiomis apie penkis kilometrus eidavo į susitikimus su senatoriais Valstybės Departamente. Automobilio neturėjo. Apskritai ambasada Washingtone buvo įrengta S. Lozoraičio žmonos Danielos lėšomis. Stasys Lozoraitis su Daniela D'Ercole-Lozoraitiene buvo visa širdimi atsidavę Lietuvai. Dar ir šiandien Lietuvos intelektualai – menininkai, rašytojai, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) nariai šviesiai ir jautriai prisimena diplomata Stasį Lozoraitį. „Man visada buvo ir liks vienintelis Vilties prezidentas – Stasys Lozoraitis. Jo tikėjimas buvo didis. Tikėjimas Dievu, Tėvyne ir savo Tauta. Jis buvo tvirtos moralės, šeimos žmogus, didžiai vertinęs kultūrą, neabejojęs švietimo ir patriotinio ugdymo svarba, pasisakęs už tas vertybes, kurios yra tautų ir kultūrų išlikimo pamatas“, – rašo literatūros kūrėja Erika Drungytė ir šiai jos minčiai neabejotinai pritaria didelė Lietuvos tautinė dvasia tikinti kūrėjų ir intelektualų bendruomenė.

Bado akcijos už neokupuotą lietuvi

Verta prisiminti visų šių žmonių solidarumą ir tais metais, kuomet prieš Stasį Lozoraitį prezidento rinkimus laimėjęs Algirdas Brazauskas jį atšaukė iš diplomatinės tarnybos Washingtone. Lietuvoje, prie Seimo protestuojant prieš tokį sprendimą, buvo prasidėjusi bado akcija, o PLB išplatino tokio pobūdžio kreipimąsi: „Penkiasdešimt metų Stasys Lozoraitis buvo valstybiškai pripažintas neokupuotas lietuvis – neatsisakęs ir nepraradęs Lietuvos pilietybės, atstovavęs Lietuvos Valstybei, simbolizavęs kovą už Nepriklausomybę. Todėl jo atleidimas tegali būti vertinamas kaip neapykanta pasipriešinimui prieš okupaciją, kaip Nepriklausomybės idėjos pažeminimas, naudingas Lietuvos Nepriklausomybės priešams“.

Kreipimesi į naujai išrinktą Lietuvos Prezidentą Algirdą Brazauską buvo rašoma: „Pastarųjų dienų įvykiai Lietuvoje kelia visame pasaulyje išsisklaidžiusių lietuvių susirūpinimą. Ambasadoriaus JAV S. Lozoraičio nušalinimas yra nesuprantamas ir labai apgailėtinas. Ilgus metus, kai Lietuva negalėjo kalbėti pasauliui apie vergiją ir tautos kančias, Stasys Lozoraitis atliko savo pareigas labai gerai... PLB valdybos vardu noriu Tamstai pareikšti mūsų gilų susirūpinimą... Aplinkybės, kuriomis S. Lozoraitis buvo pašalintas iš ambasadoriaus pareigų, yra nesuprantamos ir nepaaiškintos“ (citata iš „Draugas“, 1993 m. gegužės 13 d.).

„Romane su Italija“ – išskirtinis dėmesys iškiliai diplomatinei asmenybei ir jo gyvenimo palydovei

Būtent tomis politinių intrigų ir įtampos kupinomis dienomis Lietuvos žurnalistams, kurie jau ketvirtį amžiaus gyvena Italijos sostinėje Romoje, Pauliui ir Jurgai Jurkevičiams teko garbė pažinti diplomato Stasio Lozoraičio šeimą. Apie įsimintinus susitikimus su ambasadoriumi, istorinius įvykius, susijusius su diplomatinio archyvo perdavimu Lietuvai, artimą bendravimą su Stasio Lozoraičio našle Daniela, žurnalistų pora plačiai aprašė paskutinėje savo knygoje „Romanas su Italija“.

Pauliau, dar iki asmeninės pažinties su šviesaus atminimo vienu iškiliausiu diplomatų, visuomenės veikėju JAV ir Italijoje, Vilties prezidentu Stasiu Lozoraičiu Jums, kaip žurnalistui iš Lietuvos, teko su juo daryti interviu. Žinau, kad tuo pokalbiu likote labai nepatenkintas. Kokios toje istorijoje profesinės peripetijos persekiojo Jus ir kodėl taip kritiškai įvertinote savo darbą?

Paulius Jurkevičius: Tai buvo tas sudėtingas ambasadoriaus gyvenimo momentas, kai jį dar slėgė pralaimėjimas prezidento rinkimuose. Sklandė ir kažkokia blogos ateities nuojauta... Aš buvau tvirtas Stasio Lozoraičio fanas prezidento rinkimuose, man šis pralaimėjimas buvo tiesiog nesuprantamas ir neįtikėtinas. Kaip ir kodėl Lietuva nepasirinko būtent šio talentingo žmogaus, juk jo ir jo šeimos gyvenimas

buvo ta tiesioginė istorinė jungtis su ta valstybe, kurią praradome...

Žinoma, tikėjausi jo tiesioginių išpūdžių, analizės, apmąstymų apie pralaimėjimo priežastis. Tačiau atsidūręs ambasadoriaus kabinete supratau: kalbėsiu ne su buvusiu pretendentu į prezidento postą, kuriam galbūt norėsis išlieti pralaimėjimo širdgėlą, o su valstybei tarnaujančiu diplomatu. Stasio Lozoraičio politinis korektiškumas – tas šiandien gerokai nurašytas ir apipešiotas, lyg ir nebemadingas viešasis bendravimas iki pat mirties buvo nekvestionuojama politiko elgsenos norma.

Pokalbio metu užsimezgė kalba ir apie to meto Italijos vidaus politikos aktualijas. Man rūpėjo, kaip prietysės, šilto ir šalto matęs diplomatas vertina neseniai į Italijos politikos areną įžengusį milijardierių Silvio Berlusconi. Bet ir čia laukė šioks toks nusivylimas: S. Lozoraitis labai aptakiai, sakyčiau, – profesiona-

Žurnalistų poros Jurgos ir Pauliaus Jurkevičių naujoje knygoje ypatingas dėmesys skirtas pažinčiai su iškiliausios diplomatijos asmenybės Stasio Lozoraičio šeima.

liai nieko asmeniškai taip ir nepasakydamas, atsakė ir visus mano klausimus. Kita vertus, ar galėjo ambasadorius viešai aptarinėti valstybės, kurioje reziduoja, vadovo elgesį, simpatijas ar antipatijas? Negalėjo... Tiesa, atsisveikindamas draugiškai, lyg tarp kitko man patarė: „Skaitykite ne vien Italijos kairiųjų intelektualų spaudą“. Iš šios frazės supratau, kad jis buvo skaitęs mano straipsnius ir turi savo nuomonę.

Po Stasio Lozoraičio mirties Jūs artimai bendravote su ambasadoriaus našle. Šiai draugystei įprasminti paskutinėje savo knygoje „Romanas su Italija“ skiriate nemažai dėmesio. Kūrybiniame šios diplomatų šeimos šviesaus atminimo įamžinime dalyvavo net ir Jūsų vaikai.

Jurga Jurkevičienė: Daniela Lozoraitienė mane ir mūsų sūnų, aštuonmetį Simoną pakvietė paviešėti Romoje, savo svečių name. Ten išgirdau pirmąjį komplimentą apie mano pačios sukurta juoda ilgą palitą su karakulio kailio apykakle. „Elegantissima“ – pasakė Romoje Daniela ir kartu pridūrė: „Stebėkite, žiūrėkite, kaip Romoje vilki italės, koks jų bendravimas, kalbos maniera kituose Italijos miestuose, ypač Milane“. Supratau, kad tai, ką mes įsivaizduojame madingais drabužiais Lietuvoje, yra tik nelabai vykusi kopija. Kai pradėjome gyventi Romoje, Daniela Lozoraitienė kartą įteikė man pakvietimą jos vardu į garsaus aukštosios mados dizainerio pristatymą Romos mados savaitėje. Sėdėjau pirmojoje eilėje ir tąkart supratau, kokį pasitikėjimą manimi ji man išreiškė. Tai smarkiai įpareigojo.

Mūsų sūnus Simonas jau per pirmąją vakariene tapo jos favoritu. Jis puikiai perprato jos nuostabių keturkojų gyventojų charakterį ir kartais šmaikščiai tai pakomentuodavo. Dukra Barbora buvo įsimylėjusi Danielos sūnis Lulu ir Rūtą.

Simonas Jurkevičius (k.) Kaune yra įsteigęs italų kalbos mokyklą, o netrukus pasirodys ir jo vadovėlis lietuviams, norintiems išmokti itališkai.

Asmeninio albumo nuotraukos

Nors iki Antrojo pasaulinio karo pradžios Italijoje nebuvo organizuotos lietuvių bendruomenės, o pačioje Italijoje tuo metu gyveno negausus lietuvių būrys, vis dėlto ten laikinai apsisotję studentai ir kitais tikslais atvykę į Italiją lietuviai telkėsi aplink Lietuvos diplomatinę atstovybę Romoje. Vėliau, po karo, sovietams okupavus šalį, lietuviai įvairiomis progomis susirinkdavo atstovybėje prie Šv. Sosto, kuri nebuvo nutraukusi veiklos visos okupacijos metais. Kai atvykote pastoviam gyvenimui į Romą, ar mezgėte ryšius su prie Šv. Sosto atstovybės reziduojančiais lietuviais? Kokia tai buvo pradžia svečioje šalyje ir kokie ryškiausi prisiminimai likę iš anų laikų?

Paulius Jurkevičius: Pirmosios kelionės į Italiją metu 1989-aisiais drauge su baltistu iš Pizos Pietro Dini užsukau į Šv. Kazimiero kolegijos svečių namus „Villa Lituania“ monsinjoro Vinco Mincevičiaus kvietimu. Ilgametis Italijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas paliko didžiulį įspūdį: atletiško stoto, griežto, bet nepikto žvilgsnio, nuolat laidantis smagius pokštus, tipiškas „romano“ – Romos gyventojas, bet kalbantis švaria lietuvių kalba. Išsyk paklausė, ar reikia kokios nors paramos ar pinigų, išgirdęs mandagų „ne – aciū“, pakvietė vakarienės į vieną Tuscolana rajono „trattoria“.

Iš jo sužinojau daugybę įdomių dalykų – apie „piazza Lituania“ prestižiamame sostinės Parioli rajone, bet be „numero civico“ – namo numerio. Apie „Cappella lituana“ (lietuviška koplyčia – aut. past.) Šv. Petro bazilikos požemyje ir jos atsiradimo istoriją ir, žinoma, apie „Elta Press“ biuletenį, kurį monsinyoras leido Romoje.

Dabar prieš mane guli neseniai Milane išleista jo sovietinių anekdotų knyga „Storielle e barzellette lituane sul totalitarismo sovietico“. Tai įstabus sovietinės praeities liudijimas, pasakojantis apie tai, kaip mes – likusieji Lietuvoje – mokėjome pasijuokti iš režimo. Deja, niekaip negaliu atrasti Lietuvoje leidėjo ar rėmėjo, kuris sutiktų išleisti šią knygą lietuviškai. Apmaudu...

Pauliau, profesiskai nemažai esate prisidėjęs prie lietuviškos diplomatinės istorijos Italijoje garsinimo. Vienas pirmųjų teikėte itin svarbią informaciją, kai Lietuva bandė susigrąžinti istorinį diplomatinį pastatą „Villa Lituania“ Romoje, aprašėte vieną įdomesnių faktų, kuomet unikalūs prieškario dokumentai, diplomatinė korespodencija, ambasadorių dienoraščiai, Lietuvos diplomati- nių misijų Romoje, Paryžiuje, Washingtone, Pietų Amerikoje veiklos ataskaitos, visas neįkainojamas diplomatijos archyvas po ilgų metų saugojimo Lozoraičių šeimos namų rūsyje buvo išgabentas į Vilnių. Kokie ryškiausi įvykiai įsiminė iš tų laikų?

Iki šiol savo asmeninius dokumentus saugau dailiuose blizgaus kartono aplankuose, ant viršelio – užrašas: „Dossier Lituania“ (Lietuvos dosjė – it.) ir vidinėje pusėje, apačioje – „Legazione presso la Santa Sede“ (Diplomatinė atstovybė prie Šv. Sosto – it.). Šiuose aplankuose buvo saugoma archyvinė Lozoraičių šeimos medžiaga. Prieš mirtį ambasadoriaus žmona Daniela man paskambino ir pasakė: „Liko šimtinė mano vyro nepanaudotų aplankų – įeigu norite – pasiimkite“.

„Villa Lituania“ istorija mane labai domino. Buvau bene pirmas, o gal ir paskutinis Lietuvos žurnalistas, kuriam pavyko įžengti į šią paskutinę okupuotą Lietuvos teritoriją, pasivaikščioti po parką. Į mūsiškę prieškario ambasadą, kurioje dar ir šiandien šeimininkauja Rusijos generalinio konsulato darbuotojai, nutariau išibrauti pasitelkęs nedidelę apgavystę – pasakiau, kad esu Italijos „Foreign Press“ kor-

puso narys, parodžiau pažymėjimą, bet nepatikslinkau iš kokios šalies. Atsidūręs prieš generalinį konsulą tyliai paklausiau: „Gražinsite?“ (klausimas buvo susijęs su diplomatinio pastato „Villa Lituania“ ir parko gražinimu Lietuvai – aut. past.) Tai buvo 1996-ieji. Konsulas kurį laiką žiūrėjo į mane, o paskui rusiškai iškošė: „Kaip jūs čia pakliuvote? Kas jus čia įleido?“ Džiaugiausi sėkmingai atsidūręs anapus konsulato vartų. Vėliau tą patį klausimą: „Ar gražinsite?“ uždaviau ir Ita-

dienų atostogų atvykusio turistų vaizduotėje. Apelsinai patys į burną krenta, saulė šviečia, pigus vynas liejasi, vyrai – galantiški, niekas niekur neskuba... Ne, tokios paikų turistinių idilių Italijos mūsų knygoje skaitytojas neras. Šioje šalyje yra daugybė nuostabių dalykų ir vertybių, bet nė kiek ne mažiau esama ir problemų. Ypač dabar, kai ją valdo populistai... Italija – tai šalis, kuri sutelpa į formulę „amore – odio“, meilė ir neapykanta. Kartais – „amore“, o kartais – „odio“.

raštis, daugiau nei šimtmetį išlaikęs savo pavadinimą, archyvą, auditoriją... Jūsų veikla buvo ir tebėra nepalyginti reikšmingesnė... Beje, būtent „Draugo“ solidus ilgaamžiškumas galėtų būti puikus pavyzdys Lietuvos žiniasklaidai, laikraščių leidėjams, verčiantis pamąstyt apie tai, kaip derėtų puoselėti žurnalistikos tradicijas, vertinti autorius ir, žinoma, – skaitytojus. Mes 15 metų ištikimai dirbome ir rašėme iš Italijos dienraščiui „Lietuvos rytas“, bet viena

Ambasadoriaus Stasio Lozoraičio vardas dažnai mirgėdavo „Draugo“ puslapiuose.

R. Kazlas koliažas

lijos premjerui. Ir sulaukiau konkretaus, bet daug ką paaikšinančio atsakymo: „Ne“. Šį įtemptą momentą – Lietuvos pastangas susigrąžinti teisėtai jai priklausiusį ambasados pastatą – literatūriškai „apžaidžiau“ knygoje „Romanas su Italija“.

Jurkevičių dukra Barbora, kurios antras vardas Daniela, studijuoja politikos mokslus – tam ją įkvėpė Danielos Lozoraitienės asmenybė.

Jūsų, žurnalistų, šeima tikri italofilai, galima sakyti, apie Italiją žinote nuo jos kultūros, mados, gastronomijos iki politinių aktualijų. Tai liudija ir Jūsų knygos – lyg Italijai pastatyti literatūros paminklai. Jūsų išmoktos itališkos pamokos, unikalūs patarimai praverčia tiek turistui, tiek Italija susižavėjusiam romantikui ir net rimtam mokslininkui, kuris gali gauti naudingos informacijos tyrinėjant šio krašto kultūrinės aspiracijos reikšmes. Taigi be Lozoraičių šeimai skirtų skirsnų pastarojoje Jūsų knygoje „Romanas su Italija“ apie kokią Italiją šį kartą skaitytojai dar daugiau sužinos?

Paulius Jurkevičius: Dabar Lietuvos, Amerikos, Australijos rinką užplūdo knygos apie Italiją, bet apie tą Italiją, kurios nėra arba kuri yra, bet tik keletą

Jurga Jurkevičienė: Romanas ne skirtas vien intelektualams, kurie išmano apie Italijos politiką, architektūros unikalumą, kiną ir tapybą. Knygoje daugybė praktinių dalykų – bendravimas su garbaus amžiaus eiliniaus gyventojais, kurie mums duoda tėviškus patarimus, ūkinių parduotuvių savininkais, turgaus pardavėjais.

Romane daug skanių dalykų – artiškų, ančiuvų, aštuonkojų ir konditerinio Neapolio kremų pagaminimo paslaptys, kurias įminėme gyvendami Romoje. Galų gale daug įdomių ir gražių itališkų terminų, kurie mieli mūsų širdžiai ir įdomūs tautiečiams, vykstantiems pakeliauti į Italiją. Mūsų sūnus Simonas Kaune įsteigė italų kalbos mokyklą „Accademia Italiana“, kurioje lietuvius ruošia kelionei į Italiją. Netrukus leidykla „Tyto Alba“ išleis atnaujintą mūsų trijų autorių – Simono, Pauliaus ir mano Romos gidą, taip pat Simono parašytą italų kalbos vadovėlį lietuviams. Tuo džiaugiamės. Dukra Barbora studijuoja Romos „La Sapienza“ universitete politikos mokslus. Beje, jos antrasis vardas – Daniela, studijų pasirinkimą taip pat įkvėpė Danielos asmenybė. Lozoraičių dvasia mūsų šeimoje visada liks gyva. Dirbdami visi keturi jaučiamės taip, lyg mus stebėtų ši nuostabi, įkvėpianti, nemirtinga pora – Daniela ir Stasys Lozoraičiai.

„Draugo“ archyve yra sugulusi visa informacija apie diplomatinę Stasio Lozoraičio veiklą, svarbiausius jos faktus, apie jo kandidatavimą į Prezidentus. Bandyčiau vesti kūrybinę paralelę tarp Jūsų veiklos ir „Draugo“ vienu aspektu – esate kūrybiškai kažkuo panašūs, nutiesę tiltą su Lietuva: „Draugas“ tą tiltą tiesė su Amerika, Jūs – su Italija?

Paulius Jurkevičius: Nejuokaukite... Mes esame du žurnalistai, o jūs – laik-

dieną buvo atsainiai pasakyta – nebereikalingi... Mus tiesiog paliko Romoje... Tą sunkų ir nemalonų laikotarpį išgyvenome, dabar rašome naujienų tinklalapiui 15min., bet esame laisvi, nepriklausomi apžvalgininkai.

Jurga Jurkevičienė: Svarbiausia, turbūt, yra tai, kad mes tapome Italijos užsienio spaudos asociacijos (Associazione Stampa Estera) nariais. Praėjo ketvirtis amžiaus ir visi mūsų kolegos šiandien žino daug apie valstybę, kurios vardas Lituania. Įgyti pagarbą ir dėmesį mažos valstybės žurnalistams nebuvo lengva ir paprasta kaip, tarkime, Prancūzijos, JAV ar Vokietijos, Japonijos, Švedijos korespondentams. Teko visko patirti. Kartą net dainuoti ant scenos. Beje, mus įsidėmėjo ir dėl to, kad tą ketvirtį amžiaus visada dirbome kartu ne tik kaip neišskiriama pora, bet kaip atskirų sričių – politikos, sporto, mados žurnalistai. Dažnai mūsų kolegos Romoje pasiteirauja, ar kada nors bus išverstos mūsų knygos į italų kalbą.

Jūsų, kaip žurnalistų, palinkėjimas „Draugui“ jubiliejaus proga.

Paulius Jurkevičius: Būkite ir toliau nepriklausomi informacijos sklaidėjai visiems Amerikos lietuviams – įvairių pažiūrų, likimų, amžiaus grupių. Būkite tas reiškinys, kurio žmonėms fiziologiškai reikia rytą, prieš kavos puodelio. Arba vėl vakarą, kai norisi skaityti...

Jurga Jurkevičienė: Manau, kad „Draugas“ yra ta jungiamoji dalis, kuri naujoms, jau JAV gimusioms lietuvių kartoms yra svarbus kaip informacijos, kalbos šaltinis. Todėl linkime rašyti šmaikščiai, gyvai. Uždegančiai bendraukite su jaunimu.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

GEDAS M. GRINIS, MD
Inkstų, pūslės ir prostatos gydymas bei chirurgija
HOLY FAMILY MEMORIAL UROLOGY
1818 Memorial Dr., Manitowoc, WI 54220
920-320-6344

VIDAUS LIGOS

SURENDER LAL, MD
Specialybė - vidaus ligos
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Tel. 773-434-2123
Valandos susitarus

AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGOS

Darius Bliznikas MD SC
Ear, Nose and Throat • Allergy

7110 West 127th st. Ste 210 708-586-2212
Palos Heights IL 60463 www.palosent.com

STUBURO IR SKAUSMO LIGOS

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ir partneriai Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elmhurst: 630-748-3300
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Barrington: 847-852-2000
Libertyville: 847-984-2500
www.illinoispain.com

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, MD
AKIŲ LIGOS–CHIRURGIJA–AKINIAI
2701 W 69 th St., Chicago, IL
5706 W 111th St., Chicago Ridge, IL
Tel. 708-636-6622

DR. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
963 N. 129th Infantry Dr. #110
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. SIMONA ŽILIŪTĖ
Dantų gydytoja
nuo š. m. rugpjūčio 1 d. perėmė
dr. Petreikytės kabinetą. Laukiami ir
seni, ir nauji pacientai.
9055 S. Roberts Road,
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-4055
Valandos susitarus

DR. RAMUNĖ MACIJASKAS
Dantų gydytoja
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-2131
Valandos susitarus

DR. DALIA E. CEPELĖ, DDS
Dantų gydytoja
10745 Winterset Dr.
Orland Park, IL 60467
708-873-9074
Valandos susitarus

DR. LINA POŠKUS
Dantų gydytoja
11739 Southwest Hwy,
Palos Hts, IL 60463
9201 Broadway Ave., Brookfield
Tel. 708-387-2020

DR. DAIVA BIDVA
Dantų gydytoja
950 York rd. #110
Hinsdale, IL 60521
Tel. 708-485-2828

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

DR. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
Amerikos „TOP DENTIST“ 2009 M.
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

PILNA DANTŲ PRIEŽIŪRA:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas • TMJ/TMD gydymas

DR. DALIA JODWALIS
Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

SKELBIMAI 773-585-9500
www.draugas.org

KEPYKLA IR DELIKATESAI
6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę – www.racinebakery.com

autotradeusa
sales • export • rebuilding
www.autotradeusa.com

**PADEDAME SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI
AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO.
PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES.
ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ!**
Tel. 708-430-4710, 630-774-1192

Specialios turistinės kelionės į Baltijos kraštus
Dėl informacijos skambinkite Ritai Penčylienei

Siūlome pigiausias skrydžius visomis oro linijomis
iš Čikagos ir kitų Amerikos miestų į

LIETUVĄ
VYTIS TOURS

www.vytistours.com

info@vytistours.com

1-800-778-9847

4024 235th St., Douglaston, NY 11363

Teiraukitės mūsų 2019 m. brošiūros. Ją galite patys išsispausdinti adresu:

www.vytistours.com

Specialios turistinės kelionės į Baltijos kraštus 2019 m.
Dėl informacijos skambinkite Ritai Penčylienei

Kainas sužinoti ir užsisakyti vietas galite

www.vytistours.com

Siūlome informaciją apie specialias nuolaidas

Atsiųskite savo el. pašto adresą

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Bronė Barakauskienė
Tel fax: 708-403-5717
mamabar3@aol.com

Rita Penčyliene
Tel fax: 708-923-0280
pencylar@comcast.net

LOT Lufthansa SAS FINNAIR KLM

doleris.com
tickets@doleris.com
1-800-514-9989
PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

15-os advokatų komanda | Ilgametė patirtis | Lietuviškai kalbantys profesionalai

Nekilnojamas turtas

Įmonių ir komercinė teisė

Paveldėjimo teisė JAV ir Lietuvoje

Atstovavimas teismuose

BOODELL & DOMANSKIS, LLC

Adomas Siudika
Teisininkas
(312) 938-4909
asiudika@boodlaw.com

Audra P. Karalius
Advokatė
(312) 219-8540
akaralius@boodlaw.com

A. Rimas Domanskis
Advokatas
(312) 540-1075
domanskis@boodlaw.com

Dainius R. Dumbrys
Advokatas
(312) 938-4905
ddumbrys@boodlaw.com

One North Franklin,
Suite 1200
Chicago, IL 60606

Fax: (312) 540 1162

www.boodlaw.com

REAL ESTATE

**FIRST RATE
REAL ESTATE**

4545 W. 67th Street
Chicago, Illinois 60629
Bus: 773-767-2400
Cell: 312-805-4851
Fax: 773-767-9886
E-mail: ausra.padalino@gmail.com

Aušra Kriščiūnaitė Padalino
Broker/savininkė

Kalbame lietuviškai, ispaniškai, angliškai

Patirtis – daugiau nei 35-eri metai

ADVOKATAI

**Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS**

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500

Valandos pagal susitarimą

PASLAUGOS

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV

GE/RCA ATSTOVYBĖ
2346 W. 69th Street
Tel. 773-776-1486

PERKA

**BRANGIAI PERKU
GINTARO DIRBINIUS
IR GINTARO GRYNUOLIUS.**

tel. 708-603-5494

DRAUGAS

**4545 W 63 St.,
Chicago, IL 60629**

773-585-9500

SUBSCRIBE
Receive
BOTH!
ONE YEAR
DRAUGAS NEWS
12 ISSUES
**LITHUANIAN
HERITAGE**
6 ISSUES

\$45 mailed
\$30 internet
only

DRAUGAS NEWS

LITHUANIAN WORLD WIDE NEWS IN ENGLISH

My Paper – My Friend

My link to LITHUANIA!

 www.draugas.org/news

**LITHUANIAN
HERITAGE**

MAGAZINE IN ENGLISH

A supplement mailed separately

8	1	3	9	4	6	5	2	7
6	2	7	5	1	8	3	4	9
9	4	5	7	3	2	1	8	6
5	6	1	3	8	4	7	9	2
3	9	2	1	6	7	4	5	8
7	8	4	2	5	9	6	1	3
2	3	6	4	9	5	8	7	1
1	5	9	8	7	3	2	6	4
4	7	8	6	2	1	9	3	5

4

 +

6

 +

8

 =

18

7	5	3	2	6	8	9	1	4
2	6	9	4	7	1	8	5	3
8	4	1	5	3	9	7	2	6
9	7	2	1	4	5	3	6	8
3	1	4	6	8	7	2	9	5
5	8	6	9	2	3	1	4	7
1	3	5	7	9	4	6	8	2
6	9	7	8	5	2	4	3	1
4	2	8	3	1	6	5	7	9

9

 +

8

 +

9

 =

26

„Draugo“ sudoku Nr. 138

išsprendė ir mums atsakymus atsiuntė:

Lamutė Rusinas, Berwyn, IL

Mečys Šilkaitis, Santa Monica, CA

Ona Kudirkienė, Orland Park, IL

Nuoširdžiai dėkojame sprendėjams.

Jūsų sprendimų atsakymų lauksime paštu:

„Draugas“, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629–5589

arba el. paštu – skelbimai@draugas.org ir faksu: 773-585-8284.

**ATLANTIC
ExpressCorp.**

SIUNTINIAI Į VISĄ
EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija,
Moldova, Rusija

Greičiausi
pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai
apdrausta \$100

Siūlome automobilių
gabenimą į visas pasaulio
šalis, automobilių pirkimą
iš visų JAV aukcionų,
asmens turto
perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

SAUGUMO IR GREIČIO
GARANTIJĄ

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vir. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave, Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6601 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užeiga
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyra
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankevičienė
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-9999

Paremkite DRAUGAS FOUNDATION apsipirkdami

I ŽINGSNIS.
SUSIEKITE SAVO
amazon.com PASKYRĄ
SU
**DRAUGAS
FOUNDATION**
PELNO NESIEKIANČIA
ORGANIZACIJA.
Prisijunkite per
smile.amazon.com
ir paieškoje suveskite
**DRAUGAS
FOUNDATION.**
Šį veiksma pakanka
atlikti tik vieną kartą!

II ŽINGSNIS.
PAKEISKITE VISAS
ŽYMELES
(bookmarks)
IŠ amazon.com Į
smile.amazon.com

KASKART
apsipirkdami Amazon
internetinėje
parduotuvėje įsitikinkite,
kad jungiantės per
smile.amazon.com,
o ne
www.amazon.com
Jums jungiantis ir
apsiperkant per
www.amazon.com, Jūsų
parama DRAUGO
NEPASIEKS.

Jeigu jau apsipirkote AMAZON
internetinėje parduotuvėje
jungdamiesi per
smile.amazon.com,
ir kaip paramos gavėją nurodėte
**DRAUGAS
FOUNDATION**,
perkant kitus kartus, Jūsų
parama jau automatiškai
pasieks mus.

Juozo Skiriaus knygą
„JAV lietuvių darbai
Lietuvai
1918–2018 metais“
kurią šiemet išleido Drau-
go fondas, galima įsigyti
„Draugo“ knygyne, 4545
W. 63th Str., Chicago, IL.
Kaina – 50 dol. Pridėtinis Il-
linois valstijos vertės mo-
kestis – 9,25 proc. arba 4,63 dol.
Persiuntimo mokestis – 5 dol.

Pasiteirauti tel. **773-585-9500.**

TIKSLAS – AMERIKA 2018

Lietuviškosios trispalvės plazda Westville lietuvių kapinėse.

Atkelta iš 7 psl.

• Savo kapines lietuviai ypač steigdavo šachtininkų miesteliuose, kur būdavo vieni pirmųjų miestelio gyventojų. Iš Pensylvanijos lietuvių kapinių 33 yra Pensylvanijos Anglies regione – tai sudaro daugiau nei pusę visų JAV lietuvių kapinių. Iš viso šachtininkų miesteliuose yra net 43 iš pažymėtų lietuvių kapinių – beveik trys ketvirčiai.

• Didmiesčiuose lietuvių kapinių beveik nėra (išimtys: Čikaga, Pittsburgho). Ten katalikų hierarchai paprastai nenorėdavo tautinių kapinių, siūlydavo laidotis bendrose katalikiškose. Kartais lietuviai nepakludavo: pvz., Nashua (NH) nupirko savo žemę ir pradėjo laidotis ten. Tada jau leista įkurti ir katalikiškas lietuvių kapines. Taip Nashua atsirado net dvejios lietuvių kapinės.

• Daugiausia lietuvių kapinių viename miestelyje – Shenandoah (PA), kur jų – net šešerios.

Iš pažymėtų 62 lietuvių kapinių 40 yra Romos katalikų lietuvių parapijų kapinės, visos gerai išlaikomos. Tiesa, nebe visose yra kas nors lietuviška be pavardžių ant senų antkapių: daug parapijų uždaryta, kapinės paverstos bendromis katalikiškomis.

• 15 kapinių įkurtos nepriklausomų, mažiau religingų lietuvių. Kai kurių jų – tarp lietuviškiausių lietuvių kapinių JAV, tačiau 6 iš jų nunykus atitinkamoms organizacijoms blogai prižiūrimos ar sunykusios. Kai kurias jų rasti buvo sunku, ir dėl to manome, kad dar gali būti pamirštų ir todėl žemėlapyje nepažymėtų lietuvių kapinių – jei tokias žinote, rašykite augustinas.zemaitis@gmail.com

• XX a. pradžioje tokiose „laisvųjų“ kapinėse neretai laidojosi ir komunistai, likę net kūjų su pjautuvais ant antkapių, laikui bėgant jie nyko, o „nepriklausomųjų“ kapinėse laidotuvių apeigas ėmė neatsisakyti atlikti net katalikų kunigai.

• Pažymėtos dar 3 lietuvių vienuolynų kapinės, 3 lietuvių tautinių katalikų kapinės bei vienerios bendros kapinės, kur prie vartų tarp ten laidotų tautų minimi ir lietuviai. Tokios kapinės, kur tiesiog yra lietuvių kapų, žemėlapyje nežymimos (nes tada reikėtų žymėti beveik visas didesnes JAV kapines).

• Be antkapių lietuvių kapinėse yra ir daug bendro pobūdžio paminklų

Lietuvai, žuvusiems už Lietuvos laisvę, Lietuvos šventiesiems ir globėjams, Antrajame pasauliniame kare žuvusiems lietuviams, lietuviškų koplytulpių. Kapinės būdavo ir didžiausia mieste(lyje) lietuviška erdvė, kurioje laisvai galėjai statyti lietuviškus paminklus.

• Mažųjų miestų kapinėse lietuviški užrašai ant antkapių vyraudavo pirmuosius dešimtmečius, paskui išivyraudavo angliški. Ten, kur gyveno daug dipukų (pvz., Čikagoje), lietuviški užrašai paplitę ir vėliau.

• Įspūdingiausios lietuvių kapinės: Čikagos Šv. Kazimiero, Čikagos Tautinės (abejos tapusios ir žymių lietuvių panteonais), Pittsburgh Šv. Kazimiero, Shenandoah lietuvių „kapinynas“ (6 kapinės viename miestelyje), Westville (IL) lietuvių kapinės.

JAV lietuvių kapinių žemėlapis sudarytas „Tikslas – Amerika“ metu. Tamsiausiais pažymėtos lietuvių kapinės, „Tikslas – Amerika“ įtrauktos tarp 30 svarbiausių JAV lietuviškų vietų. Šviesiau – didžiausios, veikiančios kapinės, kur yra lietuviškų ženklų, paminklų. Šviesiausiai – tos kapinės, kur niekas, išskyrus palaidotųjų pavardes, neliudija jų lietuviybės.

Augustinas Žemaitis ir Aistė Žemaitienė – ekspedicijos „Tikslas – Amerika 2018“ dalyviai. Ekspedicijos metu sudaromas interaktyvus internetinis lietuviško paveldo JAV žemėlapis www.tikslasamerika.lt ir pildoma lietuviško paveldo užsienyje enciklopedija <http://www.gabaleliaiilietuvos.lt>. Šis projektas – LR Vyriausybės kanceliarijos „Šimtmečio iniciatyvų“ konkurso laimėtojas.

DRAUGO FONDAS

2019 m. – „Draugo“ jubiliejiniai metai

Bėga metai. Laikas nusineša mūsų viltis, planus ir darbus, o kartu ir mus pačius. Mūsų aki-vaizdoje kūrėsi lietuviška bendruomenė su padaliniais ir institucijomis. Vykto didelis kūrybinis darbas. Ir visa tai, kas buvo padaryta prieš kelis dešimtmečius, išliko iki dabar didžia dalimi „Draugo“ laikraščio pagalba, kuris įamžino kelių kartų kūrybos vaisius.

Entuziazmo kupiniais laikais, 1909 m. liepos 12 d., taigi beveik prieš 110 metų, buvo įsteigtas „Draugo“ laikraštis, kuris yra beveik dešimčia metų vyresnis už Vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės aktą! Jis eina be sustojimo iki dabar, atsilaikęs prieš visokias negandas. „Draugas“ buvo ir išlieka mūsų laikų fenomenas, o mes esame ne tik to fenomeno amžininkai, bet ir jo likimo šeimininkai. Nuo mūsų priklauso, ar šis amžiaus leidinys išliks ir įsitvirtins kitame šimtmeityje.

Nuo pat pirmo „Draugo“ numerio prasidėjo laikraščio steigėjo-krikštątevo kun. Antano Staniukyno rūpesčiai. Steigdamas laikraštį jis ėjo pačiu demokratiškiausiu keliu, taip, kad kiti pritartų, tačiau visi finansiniai rūpesčiai gulė ant jo pečių.

Rūpesčių pakako ir pirmajam „Draugo“ redaktoriui kun. Antanui Kaupui. Nors kun. A. Kaupas buvo pagarsėjęs kaip gabiausias to meto publicistas, bet, turėdamas kitų pareigų, rašė tik laisvalaikiu. Laiką jam atėmė skaudi kova su netikinčiais, šliūpininkais. Kun. A. Staniukynui jis rašė: „Aš gavau lyg proto sumišimą, atsiradęs visai netikėtoje redaktoriaus rolėje. Nežinau, nei kaip pradėti, nei ką daryti.“ Vyr. redaktoriui rūpėjo surasti spaustuvei patalpas, tinkamas tam darbui žmones ir kuo greičiau išleisti laikraštį. Jis ir jo talkininkai-kunigai dirbo be atlyginimo, nes matė „Draugo“ finansinį skurdą. Po metų kitų kun. A. Staniukynas rašė, kad mūsų tikslas yra veikti vienybėje ir reikia pakentėti. Bus visuomenėje žmonių, kurie nesupras pasišventimo, ir tik veikėjui mirus Dievas gausiai atlygins.

„Draugui“ trūko pinigų visus tuos metus, trūksta ir šiandien. Buvo pagerėjimas 1949–1950 m., kai Amerikon atvyko lietuviai pagėgėliai iš Vokietijos. Jie atvyko tuščiomis kišenėmis, bet atsivežė tikėjimą ir patriotizmą. Prenumeratos augo. Bet laikas nestovi. Daugelio buvusių laikraščio skaitytojų jau nebėra šioje žemėje. Sumažėjus prenumeratorių, laikraščio finansiniai sunkumai vėl užgulė. Laukta naujų – trečiabangių prenumeratų, bet jų per mažai. Valdžia „Draugo“ „neišpirks“, kaip išperka bankus ar automobilių fabrikus. Mes, lietuviai, turime patys išlaikyti savo spaudą ir užtikrinti leidybą. Draugo fondas yra parama laikraščiui, bet tikrasis jo pamatas – prenumeratoriai ir rėmėjai.

Visiems Draugo fondo aukotojams ir prenumeratoriams tariame nuoširdų acių. Prašome toliau remti istorinį lietuvišką laikraštį. Remkime ir didžiukimės būdami istorijos dalimi.

DF inf.

Artėjančio jubiliejaus proga aukojo:

Su 600-400 dolerių:
Algis ir Teresė Kazlauskai, Orland Park, IL, garbės nariai , iš viso 4,350 dol.
Maksiminas Karaška, Fredericksburg, VA, garbės narys , iš viso 1,900 dol.	Daina Kojelytė, Villa Park, IL, iš viso 850 dol.
Chicago Lithuanian Women's Club, iš viso 650 dol. Per pirmininkę Birutę Zalatorienę.
Rimvydas ir Nijolė Blinstrubai, Roselle, IL, iš viso 100 dol.
Su 300-200 dolerių:
Petras Kaufman, Temple Terrace, FL, garbės narys , iš viso 2,800 dol.
Dalia Tallat-Kelpša, Palos Heights, IL, garbės narė , iš viso 2,600 dol.
Algis ir Vaida Mikuckiai, La Canada Flt, CA, garbės nariai , iš viso 2,125 dol.	Su 95-75 dolerių:
Vladas Laurinaitis, Daytona Beach Shires, FL, iš viso 95 dol.
Antanas Bacevice, Avon Lake, OH., iš viso 75 dol.
Su 100 dolerių:
Romualdas ir Nijolė Kašubos, St. Charles, IL, garbės nariai , iš viso 1,300 dol.
Algis ir Jūratė Norvilai, Lemont, IL, iš viso 960 dol.
Geraldas Tamkutonis, Oak Lawn, IL, iš viso 900 dol.	Su 50-20-10 dolerių:
Irena Kelerienė, Lemont, IL, iš viso 670 dol.
Dalia R. Šaulytė, Chicago, IL, iš viso 596 dol.
Erika Brooks, Cedar Lake, IN, iš viso 340 dol.
T. Stomma, Tega Cay, SC, iš viso 100 dol.
John Baltrus, Jefferson Hts, PA, iš viso 50 dol.

Aukas siųsti: Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
Mokesčių nr. ID 36-3916303

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

J. Valančiūnas gali greitai sugrįžti į aikštelę

Nuo gruodžio vidurio dėl nykščio traumos nerungtyniaujantis Jonas Valančiūnas netrukus vėl turėtų įsiliesti į Toronto „Raptors“ gretas.

Lietuvis NBA komandos treniruotėje pirmą kartą dalyvavo be rankos įtvaro, užklijuotas buvo tik sužeistasis krepšininko nykštys. „Jis greitai sugrįš“, – neslėpė ir vyriausiasis „Raptors“ treneris Nick Nurse, tačiau konkrečios datos kol kas dar neįvardijo.

Toronto žurnalistai akyiai stebi kiekvieną J. Valančiūno veiksmą. Pastarojoje „Raptors“ treniruotėje 213 cm ūgio centras buvo pastebėtas mėtantis į krepšį traumauta kaire ranka.

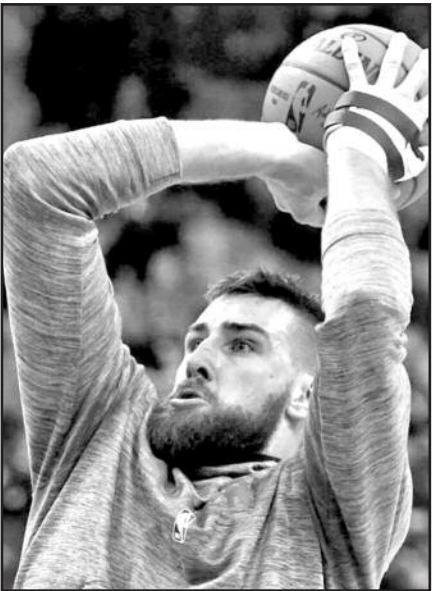
J. Valančiūnas traumą patyrė gruodžio 12-ąją, kai rungtynėse su „Golden State Warriors“ pirštą jam išnarino Draymond Green. „Centrui“ sezonas buvo bene produktyviausias karjeroje – sužaidęs 30 rungtynių, per vid. 19 minutės spėjo rinkti 12,8 taško (57,5 proc. met.), 7,2 atkovoto kamuolio, po 1 rezultatų perdavimą ir 0,8 blokuoto metimo.

„Raptors“ komanda šiuo metu yra iškovojo 37 pergalės ir patyrusi 15 pralaimėjimų, NBA Rytų konferencijos turnyro lentelėje ji užima antrąją vietą. Panašu, kad „Raptors“ trūksta J. Valančiūno. Toronto klubas prarado pirmąją vietą NBA Rytų konferencijoje ir ją užleido Milwaukee „Bucks“. Per 22 rungtynes be lietuvio Toronto klubas pasiekė 14 pergalį.

„Tik sunkus darbas palaikant fizinę formą, bet tai nėra tas pats, kaip žaisti rungtynes“, – apie tuštumą be krepšinio kalbėjo J. Valančiūnas.

213 cm ūgio lietuvis ir anksčiau yra patyręs rimtų traumų, dėl kurių po kelias savaites turėjo praleisti už aikš-

tės ribų, tad jam tai nėra nauja patirtis. Dabar jis stengiasi išgydinti šviesiąją pusę. „Kiekviena trauma yra blogai. Bet tenka pro tokias praeiti, – sakė ‘Raptors’ vidurio puolėjas. – Gerai, kad tai – rankos trauma (ir ne dešinės, kuria Jonas atakuoja), tad aš galiu bėgti, atlikti pratimus, galiu kažką daryti.“

Torontui labai trūksta J. Valančiūno, jei komanda puoselėja viltis Rytų konferencijoje užimti pirmąją vietą.

Toronto komandai trūksta J. Valančiūno: jo žaidimas po krepšiu, jo užtvaros žaidžiant du prieš du labai padėdavo ir gynėjams rinkti taškus, o dalį atakų metimais iš po krepšio pabaigė ir pats lietuvis. „Aš bandau vaizduotėje žaisti rungtynes“, – pripažino J. Valančiūnas. – Realiai per daug negaliu padaryti, bet galiu stebėti ir mokytis, likti budrus ir pasiruošęs sugrįžti.“

Rimas Barzdukas (Nr. 7) – Long Island Volleyball Club komandos „libero“ žaidėjas. LIVBC laimėjo sidabro medalį Čikagos McCormick Place sausio 19–21 dienomis vykusio prieauglio klasės tinklinio turnyre, 17 metų amžiaus berniukų divizijoje. Finale Rimo komanda trim taškais trečiam sete pralaimėjo prieš komandą iš Puerto Rico. 17 metų berniukų „Open Division“ žaidė 64 komandos iš Havajų, Kalifornijos, Arizonos, Kanados, Floridos, Puerto Rico ir Amerikos Vidurinių vakarų. Viso turnyre, penkiose amžiaus grupėse, dalyvavo 578 komandos. LIVBC kvalifikavosi Amerikos prieauglio čempionato varžyboms, kurios bus liepos mėn, Dallas, Texas. Rimas, kuris yra 11 klasės Brooklyn Poly Prep mokyklos mokinys, yra vienas geriausių to amžiaus grupės berniukų tinklinio „libero“ pozicijos žaidėjų Amerikoje.

Asmeninio archyvo nuotr.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: **administracija@draugas.org** ir gauti „log in“ bei slaptažodį. **Skaitykite „Draugą“ greičiau!**

A † A JURATE MARIJA (SKUCAS) SHUKIS (1923–2019)

Jurate Marija (Skucas) Shukis passed away January 20, 2019 in San Jose, California, at the age of 95. She was married to Sylvester (Albert) Shukis for 59 years. He passed away in 2005. Jurate was born September 21, 1923 in Kalvarija, Lithuania. She moved to New York City in 1947 with her husband and started a family. Jurate is survived by one son: Kazys Shukis and his wife Claudia, two grandchildren: Sarah Roseen and Carolyn Spain, five great grandchildren: Aidan Spain, Ariana Spain, Isabella Spain, Noah Roseen and Molly Roseen. She was predeceased by her father, Secretary of Interior Kazys Skucas; mother, Stefaniya (Bagdonas) Skucas; sister, Birute (Skucas) Sidzikauskas; husband, Sylvester (Albert) Shukis and son Juozas (Joe) Shukis. She will be remembered as a loving wife, mother, grandmother, great-grandmother and friend. The service will be private and her ashes will be interred in Lithuania at a later date.

A † A ELENA-LAIMA MATULEVIČIŪTĖ- VITKAUSKIENĖ

Mirė 2019 m. sausio mėn. 27 d. Crown Point, IN. Gimė 1923 m. gruodžio 9 d. Kaune, Lietuvoje. Anksčiau gyveno Chicago, IL, Michiana Shores, IN. Liūdesyje liko: sūnus Egidijus (Zita), sesuo Janina Vienužienė, anūakai Saulius (Jacky), Marius (Joanna), Lina (Larry), proanūakai Abigail ir Calvin, sūnėnas Audrius Sriubas bei kiti giminės ir artimieji JAV ir Lietuvoje. Laidotuvės Michigan City, IN privačios.

Liūdinti šeima

Žymenį „Geriausios laidojimo paslaugos“ Southtown suteikė

Palos-Gaidas
FUNERAL HOME

11028 S. Southwest Hwy. Palos Hills, Illinois
(708) 974-4410 www.palosgaidasfh.com

PETKUS & SON FUNERAL DIRECTORS

SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.
CICERO, 5940 W. 35 ST.
LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)
NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)
Tel. 1-800-994-7600
www.petkusfuneralhomes.com

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Vasario 10 d., sekmadienį, 8:45 val. r. visi** kviečiami į Šv. Antano bažnyčią (1500 S. 50th Ave. Cicero, IL) dalyvauti lietuviškose šv. Mišiose. Po Mišių kviečiame pabendrauti lietuvių „Kavutės“ kambaryje. Vaišinsimės cepelinais. Visus maloniai kviečia Cicero lietuviai.

■ **Vasario 16 d., šeštadienį, JAV LB Waukegan-Lake County** apylinkės kartu su Gedinio lituanistine mokykla rengia Lietuvos valstybės atkūrimo (Vasario 16) ir Nepriklausomybės atkūrimo (Kovo 11) dienų minėjimą. Bus pristatyta Waukegan-Lake County Lietuvių Bendruomenės istorijos knyga, kurią parašė Robert Bakshis. Šventėje dalyvaus knygos autorius, svečiai iš įvairių organizacijų, šoks grupės „Rusnė“ ir „Laumė“. Šventė vyks Santa Maria del Popolo parapijos centre, 145 N.

Lincoln Ave., Mundelein, IL. Tel. pasiteirauti: 847-644-2871, 847-630-0098.

■ **San Diego lietuviai kviečia į Nepriklausomybės dienos šventę** šeštadienį, vasario 16 d. 2 val. p. p. adresu: 1197 Whispering Water Dr, San Marcos, CA 92078 (vartų kodas 059). Kviečiame pasipuošti tautiniais kostiumais ar Lietuvos vėliavos spalvų drabužiais. Šeiminkės žada pavaišinti kugeliu su grietine ir spirgučiais! Daugiau informacijos – tel. 760-716-3611 (Aušra) arba el. paštu: ausra@vabalas.com, sutavim2@gmail.com

■ **Vasario 16 d. 7:30 val. v. Pasaulio lietuvių centre** Lemonte minėdami savo 25-metį scenoje koncertuos Irena Starošaitė ir Žilvinas Žvagulis. Informacija tel. 312-731-4524

Kviečiame švęsti Lietuvos Nepriklausomybės dieną

Vasario 17 d., sekmadienį, po 11 val. ryto šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje kviečiame visus į parapijos salę, kur vyks Vasario 16-tosios minėjimas su menine programa. Po minėjimo – pietūs.

Visus maloniai kviečiame dalyvauti.

Renginį ruošia: Švč. M. Marijos Gimimo parapija, JAV Lietuvių Bendruomenės Marquette Parko apylinkė, ALT-as ir National Lithuanian American Hall of Fame.

Seminarų ciklas „Čiurlionio“ galerijoje Čikagoje
„Geresnis aš“ su gamtos mokslų daktare, docente Stanislava Stasiene.
Vasario 3 d. 10 val. r. – „Pasakyk, ką tau skauda...“
Vasario 17 d. 10 val. r. – „Konkretus problemų sprendimas“.
Adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.
Tel. pasiteirauti: 773-251-2934.

Secure Your **RETIREMENT FUTURE** with a **10% BONUS**

Let me show you how with a **Guaranteed Income Account for Life.**

A Fixed Indexed Annuity can help you with your long term Retirement Goals.

Robert Pastore – Your Personal Broker
 will find the best fit for your needs.
 Meetings in office or at your home.
219-712-0488

www.safelIRAsolutions.com

California Lithuanian Credit Union

Santa Monica, CA

Savings 1.25%
 IRA 1.50%

(310) 828-7095

info@clcu.org www.clcu.org

Credit Cards | Mobile Banking
 International & Domestic Wires
 Teen Accounts | College Savings

Namams pirkti paskolas
 duodamos mažais mėnesiniais
 įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
 Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
 2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
 4536 W. 63 Street
 Chicago, IL 60629
 (Šersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100
info@1honestlawyer.com

www.draugofondas.org

Gerovės
valstybė

Vieninga
Lietuva

Galime
kartu!

**Gitanas Nausėda –
už dvigubą
pilietybę!**

**Išrinkime
vienijantį Prezidentą!**

www.nauseda2019.lt

Politinė reklama. Apmokėta iš Gitanas Nausėdos politinės kampanijos sąskaitos.

VIENINGA

**Vasario 16-osios minėjimo
ŠVENTĖ**

Švęskime kartu!

**Vasario 17 d.
sekmadienį
12:30 val. p. p.**

**PLC Fondo salėje
14911 127th St.
Lemont, IL 60439**

**Nemokamas
LR Seimo nario
bei žymaus operos solisto
Vytauto Juozapaičio ir
Eglės Juozapaitienės
KONCERTAS**

**Ruošia Vidurio vakarų apygarda ir Lemonto apylinkės valdyba
Globėjas – LR generalinis konsulas Čikagoje
Rėmėjas – Pasaulio lietuvių centras**

VIZIJOS

ŠIUOLAIKINIO MENO PARODOS ATIDARYMAS
ir susitikimas su autore

IEVA BAGDONE

VASARIO 23D. 14.00VAL.
ČIURLIONIO GALERIJOJE ČIKAGOJE
 5620 S Claremont Ave., Chicago, IL 60636

Remėjai: